

ISSN ISSN 2774-003X (online)

JOURNAL OF PARAMITA

วารสารปารมิตา

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวสุวิภิกขิตาราม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2565)

Vol. 4 No. 2 (July – December 2022)

- ▶ บทบาทของวิทยุชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท
(The Role of Community Radio towards Dhamma Propagation according to Theravada Buddhist Philosophy)
พรประทาน ชูโต และกฤตสุชิน พลเสน
- ▶ จริยธรรมทางเศรษฐกิจของชาวไทยเชื้อสายจีน
(The Economic Ethics in Thai People of Chinese Ancestry)
อรนิตย์ จิวไฟร์เจริญ
- ▶ สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
(The Current Instructional Practices and Problems of Course HU 2002 English Conversation 2 Faculty of Humanities Mahamakut Buddhist University)
พระมหาสมัตร มหาวีโร
- ▶ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด : พุทธสถานพระวิสุทธินยานธร
(Religious Tourism Routes in Roi Et Province : Buddhasathan-Phravisuddhiyanathera)
ประกาศ แก้วเกตุพงษ์
- ▶ คุณธรรมจริยธรรมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสม
(Morality, Ethics, and Use of Information Technology for Appropriateness in Presenting Information)
มนัสวี ศรีนนท์

JOURNAL OF PARAMITA

วารสารปารมิตา

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2565)

Vol. 4 No. 2 (July – December 2022)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการประเภทอื่นๆ
2. เพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นวารสารเสนอองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามหลักการศึกษาระดับพุทธศาสนาและศาสตร์ต่างๆ
4. เพื่อพัฒนาวารสารให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยและบทความทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาและศาสนาต่างๆ รวมทั้งปรัชญาให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI

เจ้าของ

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม (RESEARCH CENTER FOR DHAMMSUKSA PHRAPARIYATTIDHAMMA OF WATAWUTWIKASITARAM SCHOOL) ภูมิคุณแม่ชาลิ่ง ห้อง 305 เลขที่ 137 วัดอาวุธวิกสิตาราม ถนนจรัญสนิทวงศ์ 71 บางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร 0860864258

ที่ปรึกษา

พระธรรมวชิรสุธี	เจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระราชติลก, ดร.	ประธานกรรมการบริหารการศึกษา
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	เจ้าคณะแขวงบางพลัด/รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาพรภวิทย์ จิรวชิโช	อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
ผศ.ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ	มหาวิทยาลัยสยาม
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
ดร.วิลาสินี วัฒนมังคล	ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสงคราม

บรรณาธิการวารสาร

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.

กองบรรณาธิการวารสาร

พระบุญฤทธิ์ อภิบุญโณ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.ธเนศ เกษศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.ดร.สุณี เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนวมินทราชิราช
พ.ต.ท.หญิง ดร.ปิยะนุช ศรีสรานุกรม	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
นายครรชิต มีชอง	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, รศ.ดร.	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ผศ.ดร.	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาวิโรจน์ ญาณวีโร, ดร.	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กฤต ศรียะอาจ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.คงสุภรณ์ แพงทรัพย์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ณัฐพงษ์ มะลิซ้อน	วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผศ.ดร.ประยูร ป้อมสุวรรณ	วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผศ.ดร.สมพร เหลาฉลาต	วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผศ.ดร.เมธา ทริมเทพาธิป	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.กฤตสุขิน พลเสน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.สุรชัย พุดชู	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.วรรณภา พ่วงพร้อม	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ดร.ศุภานนท์ ชอบประดิษฐ์	วิทยาลัยทองสุข
ดร.ปวีร์ศรี โชติพงษ์วิวัฒน์	ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

ฝ่ายจัดรูปเล่ม/สมาชิกวารสาร

ดร.มนัสวี ศรีนนท์ นายสุชาน มั่งมั่น นายอริย์ชัย เลิศอมรไชยกิจ นางสาวพรทิพย์ พงษ์กิตติวงศ์

พิมพ์ที่

จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 73170
โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมลล์ g_class@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารปารมิตาฉบับนี้ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม ได้ดำเนินการมาเข้าสู่ปีที่ 4 แล้ว กองบรรณาธิการวารสารได้ใช้เกณฑ์มาตรฐานของ TCI เป็นเครื่องมือในการจัดการวารสาร โดยมีการตรวจประเมินผลงานวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายหน่วยงาน จำนวน 3 รูป/คน ต่อ 1 บทความ เพื่อให้การบริหารวารสารมีประสิทธิภาพประสิทธิผลให้มากที่สุด

วารสารปารมิตาฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานของนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่น่าสนใจดังนี้

1. บทบาทของวิทยุชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท (The Role of Community Radio towards Dhamma Propagation according to Theravada Buddhist Philosophy) โดย พรประทาน ชูโต และกฤตสุขชิน พลเสน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า วิทยุชุมชน มีบทบาทคือ 1. บทบาทนำเสนอข้อมูลข่าวสาร 2. บทบาทในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบ่งปัน 3. บทบาทในการสะท้อนปัญหา 4. บทบาทความมั่นคง ความรักความสามัคคีในชาติ 5. บทบาทด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนึกรักบ้านเกิด 6. บทบาทด้านพัฒนาประเทศ 7. บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา 8. บทบาทด้านการศึกษา 9. บทบาทด้านความบันเทิง หลักธรรมที่เป็นแนวทางการเผยแผ่คือ 1.องค์แห่งธรรมกถึก ธรรมที่ผู้แสดงธรรมหรือสั่งสอนคนอื่นควรตั้งไว้ในใจ 2. เทศนาวิธีลีลาการสอน ชี้ให้ชัด ชวนให้ปฏิบัติ ไร้ให้กล้า ปลุกให้รำเริง หลักธรรมที่เหมาะสมในการเผยแผ่ 1.ไตรสิกขาการฝึกหัดอบรมกายวาจาใจและปัญญาให้ยิ่งขึ้นไปจนบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดคือพระนิพพาน 2.อริยสัจ 4 ความจริงอันประเสริฐ 3.อนุพุทธภิกขา 5 เรื่องที่กล่าวถึงตามลำดับ, ธรรมเทศนาที่แสดงเนื้อความลุ่มลึกลงไปโดยลำดับเพื่อขัดเกลาอหยาตย์ของผู้ฟังให้ประณีตขึ้นไปเป็นขั้นๆ จนพร้อมที่จะทำความเข้าใจในธรรมส่วนปรมาตต์ วิเคราะห์บทบาทของวิทยุชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่ มีดังนี้ 1. บทบาทความสำคัญของวิทยุชุมชนต่อการเผยแผ่ 2.บทบาทวิธีการเสนอข้อมูลการเผยแผ่ 3.บทบาทการเผยแผ่สู่กลุ่มเป้าหมาย 4. บทบาทการเลือกคุณสมบัติของผู้จัดรายการเพื่อการเผยแผ่ 5. หลักธรรมที่ใช้ในการเผยแผ่

2. จริยธรรมทางเศรษฐกิจของชาวไทยเชื้อสายจีน (The Economic Ethics in Thai People of Chinese Ancestry) โดย อรณิษฐ์ จิวโพธิ์เจริญ นักวิชาการอิสระ พบว่า ลักษณะสำคัญของจริยธรรมทางเศรษฐกิจของชาวไทยเชื้อสายจีนคือ หลักการดำเนินชีวิตที่มุ่งแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งเน้นการแสวงหาโอกาสและการลงทุนอย่างระมัดระวัง วิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีนประกอบด้วยจริยธรรมทางเศรษฐกิจในระดับบุคคล ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต และในระดับสังคมได้แก่ ความสามัคคี

3. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (The Current Instructional Practices and Problems of Course HU 2002 English Conversation 2 Faculty of Humanities Mahamakut Buddhist University) โดย พระมหาสมัคร มหาวิโร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า 1) ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ใน

ภาพรวม ด้านการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 S.D. .263 เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ในภาพรวม ด้านปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.49 S.D. .455 เรียงลำดับดังนี้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านกระบวนการสอนและเทคนิคการสอน และด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน อยู่ในระดับน้อย ส่วนผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 มีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.49

4. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด : พุทธสถานพระวิสุทธินาถ (Religious Tourism Routes in Roi Et Province: Buddhasathan-Phravisuddhiyanathera) โดย ประภาส แก้วเกตุพงษ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า 1) ด้านการจัดการ ยังขาดการจัดการที่เป็นระบบและสัดส่วนที่เหมาะสม ระบบสาธารณูปโภคยังมีน้อยมาก 2) ด้านการประชาสัมพันธ์หรือการโฆษณาทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตยังไม่ทั่วถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ส่วนมากจะเป็นศิษยานุศิษย์ เส้นทางเข้าวัดยังไม่สะดวกพอ เลยทำให้ไม่มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่รู้จักเส้นทางดี 3) ด้านการคมนาคม ระบบขนส่งให้บริการไม่เพียงพอ เช่น รถตู้ รถสองแถว รถจักรยานยนต์รับจ้าง ป้ายชี้บอกทางเข้าสู่วัดยังไม่ชัดเจนและไม่เพียงพอ ส่วนป้ายบอกสถานที่และจุดบริการต่างๆ ภายในวัดมองไม่ชัดเจนบางแห่งก็ชำรุด ในส่วนพื้นที่และศาสนสถานต่างๆ มีความสวยงาม เป็นที่ร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อนรวมทั้งการปฏิบัติธรรม

5. คุณธรรมจริยธรรมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสม (Morality, Ethics, and Use of Information Technology for Appropriateness in Presenting Information) โดย มนัสวี ศรีนนท์ สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าผู้นำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีคุณธรรมจริยธรรมดังนี้ 1. ต้องมีความละเอียดใจในการนำเข้าสู่ข้อมูลเท็จ สอดคล้องกับที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้มีจิตเมตตาแนะนำเสนอข้อมูล 2. ต้องมีความเกรงกลัวต่อผลที่จะเกิดขึ้นต่อการสร้างข้อมูลเท็จ สอดคล้องกับที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้มีศีล 3. ต้องมีความนึกคิดที่ดี ไม่ปล่อยสติจนทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้มีความเพียรในอธิจิต และ 4. ต้องมีความตระหนักรู้สึกตัวอยู่เสมอ เข้าใจตามข้อเท็จจริงของเรื่องราว สอดคล้องกับที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้ไม่ว่าร้ายใครและไม่ทำร้ายใคร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	ค
สารบัญ	จ
บทบาทของวิทยุชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท (The Role of Community Radio towards Dhamma Propagation according to Theravada Buddhist Philosophy) พรประทาน ชูโต และ กฤตสุขชิน พลแสน	1
จริยธรรมทางเศรษฐกิจของชาวไทยเชื้อสายจีน (The Economic Ethics in Thai People of Chinese Ancestry) อรนิตย์ จิวโพธิ์เจริญ	8
สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (The Current Instructional Practices and Problems of Course HU 2002 English Conversation 2 Faculty of Humanities Mahamakut Buddhist University) พระมหาสมัคร มหาวีโร	15
เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด : พุทธสถานพระวิสุทธินุญานเถร (Religious Tourism Routes in Roi Et Province : Buddhasathan-Phravisuddhiyanathera) ประภาส แก้วเกตุพงษ์	29
คุณธรรมจริยธรรมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสม (Morality, Ethics, and Use of Information Technology for Appropriateness in Presenting Information) มนัสวี ศรีนนท์	38
จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารปารมิตา	45
ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม การเตรียมต้นฉบับเพื่อการเสนอจัดพิมพ์ในวารสารปารมิตา	47
ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	

บทบาทของวิทยุชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท
The Role of Community Radio towards Dhamma Propagation
According to Theravada Buddhist Philosophy

พรประทาน ชูโต

Pornpratan Chuto

กฤตสุชิน พลเสน

Kitsuchin Ponsen

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Graduate School Mahamakut Buddhsit University

E-mail: Kitsuchin.pon@mbu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) : 5 กรกฎาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 25 กรกฎาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 26 กรกฎาคม 2565

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของวิทยุชุมชน 2) เพื่อศึกษาการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท 3) เพื่อวิเคราะห์บทบาทของวิทยุชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท ผลการวิจัยพบว่า วิทยุชุมชน มีบทบาทคือ 1. บทบาทนำเสนอข้อมูลข่าวสาร 2. บทบาทในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบ่งปัน 3. บทบาทในการสะท้อนปัญหา 4. บทบาทความมั่นคง ความรัก ความสามัคคีในชาติ 5. บทบาทด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนึกรักบ้านเกิด 6. บทบาทด้านพัฒนาประเทศ 7. บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา 8. บทบาทด้านการศึกษา 9. บทบาทด้านความบันเทิง หลักธรรมที่เป็นแนวทางการเผยแผ่คือ 1.องค์แห่งธรรมกถึก ธรรมที่ผู้แสดงธรรมหรือสั่งสอนคนอื่น ควรตั้งไว้ในใจ 2. เทศนาวิธีลีลาการสอน ชี้ให้ชัด ชวนให้ปฏิบัติ ไร้ให้กล้า ปลุกให้รำแรง หลักธรรมที่เหมาะสมในการเผยแผ่ 1.ไตรสิกขาการฝึกหัดอบรมกายวาจาใจและปัญญาให้ยิ่งขึ้นไปจนบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดคือ พระนิพพาน 2.อริยสัจ 4 ความจริงอันประเสริฐ 3.อนุปุปพิภกา 5 เรื่องที่กล่าวถึงตามลำดับ, ธรรมเทศนาที่แสดงเนื้อความลุ่มลึกลงไปโดยลำดับเพื่อขัดเกลาอัธยาศัยของผู้ฟังให้ประณีตขึ้นไปเป็นขั้นๆ จนพร้อมที่จะทำความเข้าใจในธรรมส่วนปรมาตม์ วิเคราะห์บทบาทของวิทยุชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่ มีดังนี้ 1. บทบาทความสำคัญของวิทยุชุมชนต่อการเผยแผ่ 2.บทบาทวิธีการเสนอข้อมูลการเผยแผ่ 3.บทบาทการเผยแผ่สู่กลุ่มเป้าหมาย 4. บทบาทการเลือกคุณสมบัติของผู้จัดรายการเพื่อการเผยแผ่ 5. หลักธรรมที่ใช้ในการเผยแผ่

คำสำคัญ : วิทยุชุมชน, การเผยแผ่, พุทธปรัชญาเถรวาท

ABSTRACT

The objectives of this thesis are as follows: 1) to study the role of community radio, 2) to study Dhamma propagation according to Theravada Buddhist philosophy, and 3) to analyze the role of community radio towards Dhamma propagation according to Theravada Buddhist philosophy. The results of the study were found that:

The roles of community radio are: 1) To publicize information, 2) To share and exchange learning, 3) To reflect problems, 4) To build unity, love and stability in the nation, 5) To help conserve arts, cultures, local wisdom and community recollection, 6) To help develop the nation, 7) To propagate religions, 8) To propagate education, and 9) To provide recreation. The Dhamma principles for propagation guidelines are: 1) qualities of a preacher, and 2) manners of teaching; elucidation and verification, inspiration towards the goal, filling with enthusiasm, and filling with delight and joy. The Dhamma principles suitable for propagation are: 1) The Threefold Training, 2) The Four Noble Truths, and 3. 5 principles of a Gradual Instruction. The roles of community radio towards Dhamma propagation are: 1) The role in propagation, 2) The role in providing information, 3) The role in propagating information to the target group, 4) The role in sorting qualifications of program runners in Dhamma propagation, and 5) The Dhamma principles used in propagation.

Keywords: Community radio, Propagation, Theravada Buddhist Philosophy

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 มาตรา 40 ระบุว่า “คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ” (ราชกิจจานุเบกษา, 2540) กล่าวคือเป็นของชาติ ไม่ใช่ของรัฐ หรือรัฐบาลอีกต่อไปแล้ว ข้อความในมาตราดังกล่าวเท่ากับเป็นการกฤษฎาให้วิทยุชุมชนในความหมายที่แท้จริงมีโอกาสที่จะถือกำเนิดได้ในสังคมไทย และรัฐบาลในขณะนั้นได้ขานรับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ด้วยการมอบนโยบายให้กรมประชาสัมพันธ์และองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) จัดทำโครงการวิทยุชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541

วิทยุชุมชนมีบทบาทหรือมีอิทธิพลทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สำหรับบทบาทในด้านการเมือง วิทยุชุมชนสามารถเสนอแนวความคิด ถ่ายทอดความรู้ทางการเมืองได้อย่างกว้างขวาง วิทยุชุมชนเป็นสื่อการสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐบาลกับประชาชน เพื่อที่จะให้รู้ว่าขณะนี้รัฐบาลกำลังทำอะไร ดำเนินการอย่างไรในกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ และรัฐบาลจะทราบความทุกข์ร้อน ความต้องการของประชาชนจากวิทยุชุมชน บทบาทในด้านเศรษฐกิจ ข่าวกวามเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจของประเทศจะถูกถ่ายทอดไปสู่ประชาชนได้โดยผ่านวิทยุชุมชน บทบาทในด้านสังคม เช่น การนำเสนอข่าวพระราชสำนัก ทำให้คนในชาติได้รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชินี และพระบรมวงศ์สานุวงศ์

อันเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงในชาติได้อย่างดี หรือการเสนอข่าวสารทางศิลปวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี บุญบั้งไฟที่จังหวัดยโสธร งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาที่จังหวัดอุบลราชธานี งานประเพณีแสดงของช่างที่จังหวัดสุรินทร์ งานประเพณีรดน้ำดำหัวที่จังหวัดภาคเหนือ งานประเพณีชักพระที่จังหวัดภาคใต้ งานสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา บทบาทที่สำคัญที่สุด คือ การที่วิฑูรย์ชุมชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่เพื่อให้เข้าถึงจิตใจประชาชน ประชาชนได้พึงหลักธรรมเมื่อเกิดปัญหาทางจิตใจ

ในการเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีช่องทางอยู่หลายช่องทาง ซึ่งวิฑูรย์ชุมชนเป็นหนึ่งในช่องทางของการเผยแผ่ แต่ก็ประสบปัญหามากมาย เช่น สถานีให้เวลาในการออกอากาศไม่เหมาะสม ผังรายการธรรมะน้อยเกินไปด้วยคำนึงถึงด้านธุรกิจ ขาดผู้ให้การสนับสนุนรายการ กลัวว่าจะเสียส่วนแบ่งการตลาด (ผู้ฟัง) ไปให้กับสถานีวิทยุช่องความถี่อื่น เป็นต้น ในด้านระเบียบและข้อกฎหมายก็เป็นอุปสรรคต่อการเผยแผ่ธรรมะ เช่น ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐเท่าที่ควร จำกัดกำลังส่งในการออกอากาศ ระยะทางการออกอากาศ ความสูงของเสาอากาศ เวลาในการต่ออายุสถานี การคิดค่าธรรมเนียม เป็นต้น ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เมื่อประชาชนมีปัญหาในเรื่องของจิตใจที่เกิดขึ้น หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญที่จะต้องนำไปสู่การเผยแผ่ทางด้านวิฑูรย์ชุมชน นอกเหนือจากการเผยแผ่ในด้านอื่นๆ แล้ว

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักจัดรายการวิทยุชุมชนและเป็นผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชน จึงมองเห็นความสำคัญในการแสดงให้เห็นบทบาทของวิฑูรย์ชุมชน โดยการจัดผังรายการให้มีรายการธรรมะมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนรู้เรื่องเข้าใจหลักของธรรม เพื่อจะนำไปดำเนินชีวิต แล้วเกิดความสงบสุขทางสังคม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของวิฑูรย์ชุมชน
2. เพื่อศึกษาการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท
3. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของวิฑูรย์ชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท

3. ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทของวิฑูรย์ชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเพื่อดำเนินการวิจัยครอบคลุม 2 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเอกสาร การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ประกอบด้วย 1) เอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก 2) เอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ บทความ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) พุทธปรัชญาเถรวาท 2) การเผยแผ่ 3) วิฑูรย์ชุมชน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของวิฑูยชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาทเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเน้นการวิจัยทางเอกสาร โดยมีขั้นตอนปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเอกสารในชั้นปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎก
2. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเอกสารในชั้นทุติยภูมิ คือ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ เอกสารของทางราชการ บทความวิชาการและหนังสือเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แหล่งข้อมูลคือห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
3. นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รวบรวมมาศึกษาวิเคราะห์ ในประเด็นบทบาทของวิฑูยชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท โดยมีการเรียงลำดับเป็นขั้นตอน
4. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์แล้วจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยต่อไป

5. สรุปผลผลการวิจัย

ปัจจุบันการเผยแผ่ ด้วยวิธีการเทศน์โดยตรงของพระสงฆ์ที่วัดในวันพระได้มีการใช้สื่อต่างๆ คือ เอกสารสิ่งพิมพ์โทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง ตลอดจนวีดิทัศน์และเทปคาสเซตเข้าช่วยด้วยโดยเฉพาะโทรทัศน์เป็นสื่อที่ให้ผลดีในการเข้าถึงครัวเรือนของประชาชนจำนวนมากและยังมีคุณสมบัติเหนือสื่อประเภทอื่นๆ โดยใช้ทั้งภาพ เสียง ความเคลื่อนไหวและความรู้สึกที่มีสีสันเหมือนจริง สามารถสร้างทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อถือ ความศรัทธา ได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่นๆ จึงได้มีการใช้สื่อโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการเผยแผ่พุทธธรรม แต่สื่อโทรทัศน์ก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาออกอากาศที่แพง สื่อวิทยุชุมชนจึงเป็นสื่อทางเลือกที่เข้ามามีบทบาทในการเผยแผ่เนื่องจากเป็นสื่อที่ให้ผลดีในการเข้าถึงครัวเรือนของประชาชนในชุมชนและมีเสน่ห์สามารถนำคำสั่งสอนของพระสงฆ์ที่ชุมชนรู้จักศรัทธา เผยแผ่ความรู้หรือเทศน์เป็นภาษาถิ่น เป็นการปลูกฝังจริยธรรมจากพระสงฆ์สามารถดึงดูดญาติโยมได้ระดับหนึ่งโดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่ไม่มีโอกาสเข้าวัด ไปฟังเทศน์ในวันธรรมสวนะตามปกติ ซึ่งจะเป็นการช่วยลดปัญหา ช่องว่าง และข้อจำกัดการเผยแผ่พุทธธรรมทางสื่อวิทยุชุมชนจะมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ถ้าได้นักสื่อสารมวลชนที่มีความเข้าใจหลักพุทธปรัชญาในการเผยแผ่จุดมุ่งหมายหลักของงานวิจัยเรื่องนี้คือการวิเคราะห์บทบาทของวิฑูยชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาทให้ได้ข้อสรุปดังนี้ คือ

1. บทบาทของวิฑูยชุมชน

บทบาทของวิฑูยกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ในฐานะสื่อมวลชนพอสรุปได้ คือ 1. บทบาทนำเสนอข้อมูลข่าวสาร 2. บทบาทในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบ่งปัน 3. บทบาทในการสะท้อนปัญหา 4. บทบาทความมั่นคง ความรักความสามัคคีในชาติ 5. บทบาทด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนึกรักบ้านเกิด 6. บทบาทด้านพัฒนาประเทศ 7. บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา 8. บทบาทด้านการศึกษา 9. บทบาทด้านความบันเทิง

2. การเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท

การประกาศเผยแผ่หลักพุทธธรรมมีความสำคัญยิ่งต่อสถานการณ์พระพุทธศาสนาทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพราะเป็นจุดชี้ขาดถึงภาวะดำรงความเจริญรุ่งเรืองหรือภาวะความเสื่อมถอยชบเซา เศร้าหมองแห่งพระพุทธศาสนาอย่างมีอาจปฏิเสธรได้ กล่าวเฉพาะประเทศไทย เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าสังคมไทยในอดีตส่วนใหญ่ได้รู้จัก เข้าใจ เข้าถึงหลักธรรมคำทรงสอนอันประเสริฐของพระพุทธองค์ จนสามารถเลือกสรรนำไปบูรณาการเชิงปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันก่อให้เกิดเป็นวิถีพุทธ คือ วิถีไทยดำรงชีวิตอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขพ้นจากการอยู่ร้อนนอนทุกข์มาช้านานได้ ก็เพราะอาศัยการเสียดสละทุ่มเทชีวิตอุทิศเวลาช่วยกันประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาของบรรพชนไทยทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ ผู้มีวิสัยทัศน์อันกว้างไกลมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อชาติบ้านเมือง

หลักธรรมที่เป็นแนวทางการเผยแผ่ คือ 1. องค์แห่งธรรมกถึก 5 ผู้กล่าวสอนธรรม คือ ผู้แสดงธรรมหรือนักเทศน์ 2. เทศนาวิธี 3. ลีลาการสอน หรือ พุทธลีลาในการสอน หรือ เทศนาวิธี 4 (การสอนของพระพุทธเจ้าแต่ละครั้ง แม้ที่เป็นเพียงธรรมกถึก หรือการสนทนาทั่วไป ซึ่งมีใช้คราวที่มีความมุ่งหมายเฉพาะพิเศษ ก็จะดำเนินไปอย่างสำเร็จผลดี

หลักธรรมที่เหมาะสมในการเผยแผ่ 1. ไตรสิกขา การฝึกหัดอบรม กาย วาจา ใจ และปัญญาให้ยิ่งขึ้นไป จนบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดคือพระนิพพาน 2. อริยสัจ 4 ความจริงอันประเสริฐ 3. อนุปพพิทกา 5 เรื่องที่กล่าวถึงตามลำดับ ธรรมเทศนาที่แสดงเนื้อความลุ่มลึกลงไปโดยลำดับ เพื่อขัดเกลาอัธยาศัยของผู้ฟังให้ประณีตขึ้นไปเป็นขั้นๆ จนพร้อมที่จะทำความเข้าใจในธรรมส่วนปรมัตถ์

3. บทบาทของวิทยุชุมชนที่มีต่อการเผยแผ่หลักธรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท

วิทยุชุมชนเป็นช่องทางที่นิยมและมีบทบาทอันค้ำคูณของการเผยแผ่หลักธรรม เป็นการสื่อสารสาธารณะที่มีสมาชิกในชุมชนมีบทบาทเป็นได้ทั้งผู้สื่อสารและส่งสาร โดยไม่หวังผลกำไรทั้งทางตรงและทางอ้อม ปราศจากการครอบงำและแทรกแซงจากกลุ่มอิทธิพลผลประโยชน์ กลุ่มการเมืองและพรรคการเมืองทุกระดับ โดยมีหลักปรัชญาหรือหลักการ วิทยุชุมชน “ของชุมชนโดยชุมชนและเพื่อชุมชน” เป็นของประชาชนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินงาน โดยสมาชิกในชุมชน และเพื่อประชาชนในชุมชน ในพื้นที่บริการของวิทยุชุมชนมีวิธีการเสนอข้อมูลการเผยแผ่ โดยหลักธรรมที่นำเสนอ เป็นกระบวนการที่จะนำเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ ไปสู่ผู้ฟังอย่างมีศิลปะ วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือ การไม่ว่าร้ายใคร การไม่ทำร้ายใคร การสำรวมในพระปาติโมกข์ การรู้จักประมาณในอาหาร การนอนการนั่งในที่สงัด การประกอบความเพียรในอธิจิต

รูปแบบการเผยแผ่ศาสนา 7 วิธี 1. อุปนิสินนถา (ถ้อยคำของผู้เข้าไปนั่งใกล้) คุยสนทนาอย่างเป็นกันเอง จับเข้าคุยกัน บรรยายภาคเป็นกันเอง ไม่มีการเตรียมตัวมาก่อน ไม่เป็นแบบแผนพิธี โดยสอดแทรกหลักธรรมเข้าไปในการสนทนานั้น เรียกกันว่า เทศน์ธรรมาสน์เตี้ย 2. ธัมมิกถา (ถ้อยคำที่กล่าวถึงธรรม) บรรยายหรืออธิบายธรรม ลักษณะเป็นงานเป็นการ เป็นเรื่องเป็นราว ในปัจจุบัน ได้แก่ การปาฐกถาธรรม 3. โอวาทถา (ถ้อยคำที่กล่าวสอน) การแนะนำตักเตือนให้ละเว้นความชั่วปฏิบัติความดี แสดงพุทธพจน์หรือโอวาทสั้นๆ ของพระพุทธองค์ ใช้ในโอกาสสำคัญๆ 4. อนุสาสนิกถา (ถ้อยคำที่กล่าวสอนให้เห็นจริง) สอนในลักษณะซ้ำๆ ครั่งแล้วครั่งเล่า ย้ำเตือนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความจำได้เกิดความชินหู เนื้อหาจะเป็นคำสอน

ประเภทความไม่ประมาท ความสามัคคี ความเพียรพยายาม สติสัมปชัญญะ ความอดทน 5. อัมมสากัจฉากธรรม (ถ้อยคำที่สนทนากันในทางธรรม) การสนทนาธรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผลัดกันพูดผลัดกันฟัง ปัจจุบัน เรียกว่า การอภิปรายธรรม การเสนาธรรม 6. ปุจฉาวิปัสสนากถา (ถ้อยคำที่ถาม-ตอบ) การเผยแผ่ที่มีรูปแบบการถาม-ตอบ อาจถามนำเพื่อกระตุ้นผู้ฟังให้ตอบเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจภายหลังที่ได้อธิบายธรรมนั้นๆ ให้ฟัง หรือระหว่างที่สนทนาธรรมกันเพื่อกระตุ้นเร้าใจให้ผู้สนทนาเกิดความตื่นตัวอยู่เสมอ 7. อัมมเทศนาถา (ถ้อยคำที่แสดงธรรม) การเทศน์หรือการแสดงพระธรรมเทศนา เป็นการแสดงธรรมสั่งสอนชี้แจงเรื่อง บาป บุญ โทษ ประโยชน์หรือมิใช่ประโยชน์ เพื่อให้ละชั่ว ประพฤติดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ดังนั้น ผู้เผยแผ่ควรศึกษารูปแบบวิธีการนำเสนอที่ชาญฉลาดเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ เพื่อสร้างประโยชน์เพื่อความสุขแก่ผู้ฟัง

ในส่วนพุทธปรัชญาเถรวาทมีคุณสมบัติของนักเผยแผ่ชัดเจน คือ พระธรรมกถึกหรือพระสาวกผู้เผยแผ่พุทธธรรมที่ดี จึงมีลักษณะคุณสมบัติซึ่งเป็นองค์ของกัลป์ญาณมิตร 7 ประการ 1) ปิโย เป็นที่รัก 2) ครุ เป็นที่เคารพ 3) ภาวนีโย เป็นที่ยกย่อง ทรงคุณคือความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง 4) วตตา จ เป็นนักพูด รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไหร่ควรพูดอะไรอย่างไร 5) วจนกขโม เป็นผู้อดทนต่อถ้อยคำคือพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา ซักถาม คำเสนอแนะวิพากษ์วิจารณ์ อดทน ฟังได้ไม่เบื่อ ไม่นุญเฉียว 6) คมกิริยจ กถิ กตตา เป็นผู้พูดเรื่องล้าลึกได้ 7) โน จมฺฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำใน หรือชักนำจูงไปในทางเสื่อมเสีย

บรรณานุกรม

- กุลกนิษฐ์ ทองเงา. (2556). **ลักษณะของวิทยุกระจายเสียง**. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- แก้ว ชิตตะขบ. (2553). **ประวัติความสำคัญของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- คุณ โทชน์. (2545). **พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอนเดียนสโตร์.
- คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2559). **พุทธวิธีการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พระนครศรีอยุธยา : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. (2540). **ทิศทางวิทยุ-โทรทัศน์กับรัฐธรรมนูญ 2540**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นภาพรณ อัจฉริยะกุลและอมรมาศ คงธรรม. (2545). **ความหมายและความสำคัญของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์, หน่วยที่ 1. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.**
- จิรวรรณ โสภณ. (2562). **ศึกษาวิเคราะห์หลักการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระโสภณวิสุทติกุณ (บุญเพ็ง กบฺโป)**. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระณปวร โทวาท. (2560). **ต้นแบบการบริหารจัดการเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดในประเทศไทย**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.

พระมหาทองศรี เอกวิโส ดร. และคณะ. (2552). การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพึงวิทย์ชุมชนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา สถานีวิทยุวัดสามพรานวัดนายโรงและวัดชลประทานรังสฤษฎ์. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 114/ตอนที่ 55 ก/หน้า 9/11 ตุลาคม 2540.

กาญจนา แก้วเทพ. “คู่มือวิทยุชุมชน (FNS)”. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2562 จาก <<http://www.thaibja.org/?p=1956>>.

กระจอกข่าว. “การใช้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ รวมพลคนพีอาร์ จุดนัดพบคนทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข”. 11 มิถุนายน 2551, สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2562 จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/khonpr/2008/07/27/entry-1>.

ครูบ้านนอกดอทคอม. “อริยสัจ 4”. 19 กันยายน 2551, สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2562 จาก <<https://www.kroobannok.com/2745>>.

จริยธรรมทางเศรษฐกิจของชาวไทยเชื้อสายจีน

The Economic Ethics in Thai People of Chinese Ancestry

อรนิตย์ จิวโพธิ์เจริญ

Oranit Jiwphocharoen

นักวิชาการอิสระ

Independent Academician

E-mail: Oranit@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 25 กรกฎาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 29 สิงหาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 2 กันยายน 2565

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจริยธรรมทางเศรษฐกิจของชาวไทยเชื้อสายจีน ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะสำคัญของจริยธรรมทางเศรษฐกิจของชาวไทยเชื้อสายจีนคือ หลักการดำเนินชีวิตที่มุ่งแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งเน้นการแสวงหาโอกาสและการลงทุนอย่างระมัดระวัง วิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีนประกอบด้วยจริยธรรมทางเศรษฐกิจในระดับบุคคล ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร และในระดับสังคมได้แก่ความสามัคคี

คำสำคัญ : ลักษณะสำคัญ, จริยธรรมทางเศรษฐกิจ, ปัญหาในชีวิตประจำวัน

ABSTRACT

This article aims to study the economic ethics in Thai people of Chinese ancestry. The result were found that the main characteristics of the economic ethics in Thai people of Chinese ancestry is the life principles that aims to solve daily life problems, they focused on seeking opportunities and investing cautiously. Their way of life consists of economic ethics, on the individual level is diligence and the social level is unity.

Keywords : the main characteristics, the economic ethics, daily life problems

1. บทนำ

เศรษฐกิจ หมายถึง “งานอันเกี่ยวกับการผลิตการจำหน่ายแจกและการบริโภคใช้สอยสิ่งต่างๆ ของชุมชน” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554: 1148) การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบชีวิต เช่น การตั้งถิ่นฐาน การประกอบอาชีพ และการย้ายถิ่น เป็นต้น การเปลี่ยนแปลง

รูปแบบชีวิตในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ดังที่มีชาวต่างชาติย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทยนับแต่อดีต ทั้งนี้ ชาวต่างชาติที่มีสัดส่วนการย้ายถิ่นมาประเทศไทยจำนวนมาก ได้แก่ ชาวจีน ข้อมูลจากเว็บไซต์ (<https://thaiembbeij.org/th/republic-of-china/thai-relations>) หัวข้อ ความสัมพันธ์ ไทย-จีน ระบุความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนในหมวดวัฒนธรรมว่า

ไทยและจีนมีสัมพันธ์ไมตรีและติดต่อกันมาช้านานกว่า 700 ปี ส่งผลให้วัฒนธรรมและประเพณีของจีนผสมผสานกับของไทยจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีคนเชื้อสายจีนอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้คนไทยและคนจีนมีความใกล้ชิดคุ้นเคยกันตั้งแต่วัยเยาว์ จนมีคำกล่าวที่ว่า “จีน-ไทย ใช้อื่นไกล พี่น้องกัน (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง, ม.ป.ป.)

เนื้อความในข้างต้นแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยและชาวจีนในด้านการติดต่อกันและการย้ายถิ่นของชาวจีนเข้ามาในประเทศไทย เมื่อย้อนกลับไปในช่วงของการย้ายถิ่น ชาวจีนที่เข้ามาในไทยมีภาพลักษณ์ทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า “เสือผืนหมอนใบ” ซึ่งแสดงถึงผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินสมบัติหรือมีเพียงเล็กน้อยแต่มีความขยันหมั่นเพียร ทำให้สามารถสร้างฐานะได้ความขยันหมั่นเพียรจึงเป็นคุณธรรมประการหนึ่งของคนจีนที่ได้รับการยอมรับจากสังคมไทย

2. การย้ายถิ่นของของชาวจีนมายังประเทศไทย

“ชาวจีนโพ้นทะเล” ตรงกับคำในภาษาจีนว่า “หัวเฉียว” (华侨) คำว่า “เฉียว” หมายถึง สะพาน สื่อความถึงชาวจีนที่ย้ายถิ่นเข้ามาในยุคแรกเพื่อประกอบอาชีพเพียงชั่วคราวต่อมาเมื่อชาวจีนได้แต่งงานกับชนพื้นเมืองและอยู่อาศัยในประเทศที่ตนย้ายถิ่นไปอย่างถาวรก็ได้เกิดคำเรียกชาวจีนกลุ่มดังกล่าวใหม่ ดังที่โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2553: 6) อธิบายว่า

แรกทีเดียวใช้คำที่แปลจากภาษาอังกฤษ คือ Overseas Chinese เรียกว่า “ไห่ไ่ว่หัวเหวิน” แปลเป็นไทยตรงตัวว่า จีนโพ้นทะเล นั่นเอง หมายถึง คนจีนที่อยู่โพ้นทะเลแต่ไม่มีนัยเดิมที่ว่าตั้งใจจะกลับเมืองจีนเหมือนคำว่า หัวเฉียว แต่ต่อมากำ ไห่ไ่ว่หัวเหวิน นี้ก็ยังเป็นปัญหาอยู่นั่นเองเพราะยังเน้นเจตนาธรรมที่จะคงความเป็นคนจีนเอาไว้ แม้ว่าจะย้ายมาอยู่โพ้นทะเลแล้วก็ตาม จึงเป็นที่มาของคำที่ใช้กันอยู่อย่างแพร่หลายในปัจจุบันคือ “หัวอี้” หมายถึงผู้มีเชื้อสายจีนซึ่งจะเป็นคนสัญชาติใดอาศัยอยู่ในสังคมใดก็ได้และแสดงเจตนาธรรมที่จะรับเอาวัฒนธรรมของสังคมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่เช่นกลายเป็นคนของชาติที่ตนเองตั้งถิ่นฐานอยู่ เช่นคนไทยเชื้อสายจีน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาคำเรียกชาวจีนผู้ย้ายถิ่นไปต่างประเทศทั้ง 3 คำ จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของความรู้สึกรักที่มีต่อแผ่นดินเกิดและแผ่นดินที่ตนย้ายไปอยู่อาศัย ดังนี้

“หัวเฉียว” (华侨) มีความผูกพันกับแผ่นดินเกิด ต้องการย้ายถิ่นเพียงชั่วคราวเพื่อประกอบอาชีพและนำผลกำไรกลับไปยังแผ่นดินเกิด

“ให้ไว้หัวเหวิน” (海外华人) ยังคงมีความผูกพันกับแผ่นดินเกิด ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี แต่ไม่แสดงเจตนารมณ์ที่จะกลับไปยังแผ่นดินเกิด

“หัวฮ้อ” (华裔) เป็นผู้สืบเชื้อสายจากกลุ่มหัวเหวิน มีความผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับแผ่นดินที่ตนอยู่อาศัย รู้สึกว่าตนเป็นพลเมืองของประเทศนั้นๆ ใช้คำเรียกแทนตนเองว่า ชาว...เชื้อสายจีน เช่น ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน และชาวกำพูชาเชื้อสายจีน เป็นต้น

สาเหตุของการย้ายถิ่นของชาวจีน ได้แก่การหลีกเลี่ยงภัยธรรมชาติ และผลกระทบจากการเมือง การปกครอง มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ กล่าวคือชาวจีนผู้ย้ายถิ่นทั้งแบบชั่วคราวและแบบถาวรต่างต้องการแสวงหาโอกาสในการประกอบอาชีพในดินแดนใหม่ ชีวิตของชาวจีนที่ย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทยจึงมีทั้งกลุ่มที่ประสบความสำเร็จจนกลายเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจระดับประเทศ กลุ่มที่มีฐานะปานกลาง และกลุ่มที่มีฐานะยากจน ทั้งนี้ กลุ่มผู้นำทางเศรษฐกิจและกลุ่มที่มีฐานะปานกลางมักได้รับการยกย่องให้เป็นตัวแทนคุณลักษณะของชาวจีนผู้อพยพทั้งหมด ดังที่มีสำนวนว่า “เสือผืนหมอนใบ” หมายถึง ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินสมบัติหรือมีเพียงเล็กน้อย แต่มีความขยันหมั่นเพียร ทำให้สามารถสร้างฐานะได้ความขยันหมั่นเพียรจึงเป็นคุณธรรมประการหนึ่งของคนจีนที่ได้รับการยอมรับจากสังคมไทย

3. จริยธรรมทางเศรษฐกิจในปรัชญาจีน

จริยธรรมทางเศรษฐกิจ (Economics Ethic) หมายถึง “หลักการทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงศีลธรรม ความถูกต้อง และผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งฝ่ายเศรษฐกิจในทุกภาคส่วนควรยึดถือปฏิบัติ...” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555: 173) จริยธรรมทางเศรษฐกิจในปรัชญาจีนสามารถพิจารณาได้จากหลักคำสอนของขงจื้อ นักปรัชญาที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อและการปฏิบัติของคนจีนส่วนใหญ่

ข้อมูลจากบทความ แนะนำคำสอน “ขงจื้อ” แก้ปัญหาสังคมไทย ยึดหลัก 13 ประการสร้างคนดี เผยแพร่ใน <https://mgronline.com/china/detail/9500000134185> โดย MGR Online (2550) ทำให้สามารถสรุปหลักคำสอนของขงจื้อที่ภาคธุรกิจนำไปปรับใช้ได้ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ซื่อตรง ทำให้ธุรกิจมีความน่าเชื่อถือ
2. ความขยันขันแข็ง เพื่อหารายได้
3. ความประหยัด เพื่อรักษารายได้
4. ความถ่อมตนไม่โอ้อวดฐานะ
5. ความถูกต้อง หาเลี้ยงชีพและใช้เงินอย่างถูกวิธี
6. ความสมานฉันท์ เป็นการสร้างความสามัคคีทั้งกับครอบครัวและสังคม
7. การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นการสร้างเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม
8. การถือขนบธรรมเนียม เป็นหลักปฏิบัติในการตอบแทนว่าเมื่อมีผู้ให้สิ่งของแก่ตน ตนจะต้องตอบแทนกลับด้วยมูลค่าที่มากกว่า
9. กงสี คือบริหารกิจการภายในตระกูล ไม่แยกกองมรดกออกจากกัน

10. หลักสัจจะวาจา เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือทางการค้าโดยการชำระหนี้หรือตอบแทนผู้อื่นด้วยความซื่อตรง

11. การยอมรับความคิดผู้อื่น ได้แก่ การเปิดรับระบบบริหารจัดการและเทคโนโลยีอื่นๆ

12. ความกตัญญู เพื่อขัดเกลาตนเองให้เป็นผู้มีสัมมาคารวะ

13. เมตตาธรรม คือความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จและช่วยให้ผู้อื่นประสบความสำเร็จด้วย

เมื่อพิจารณาหลัก 13 ประการในข้างต้นจะเห็นได้ว่า “กงสี” เป็นระบบการจัดการทางเศรษฐกิจที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด อีกทั้งยังเป็นปัจจัยหนึ่งของการอพยพและการสร้างรากฐานของคนจีนในต่างแดนอีกด้วย “กงสี” เป็นคำในภาษาแต้จิ๋ว ตรงกับคำว่า กงซือ (公 司) ในภาษาจีนกลาง ความหมายตามรูปศัพท์ คือ “บริษัท” การประกอบกิจการในรูปแบบของกงสีมีความสัมพันธ์กับปรัชญาเรื่องครอบครัวของขงจื้อ

ตัวอย่างเนื้อความเรื่องบทบาทของสมาชิกในครอบครัวในคัมภีร์แห่งกวีนิพนธ์ของขงจื้อ

ต้นท้อ ช่างเป็นต้นไม้ที่น่ารักเสียนี้กะไร! ช่างสวยงามเหลือเกิน! ช่างสมบูรณ์ไปด้วยดอกเหลือเกิน! เจ้าสาวที่ไปยังบ้านเกิดของสามี และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ภายในครอบครัวของเขาเอง... พวกเขาปฏิบัติต่อบรรดาพี่ชายอย่างเหมาะสม พวกเขาปฏิบัติต่อบรรดาน้องๆ อย่างเหมาะสม (อาร์ซี เจ. บาร์ทัม, 2533: 173-174)

ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจของจีนมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ยุคเกษตรกรรม ดังคำอธิบายที่ว่า “...ชาวจีนเป็นพวกแรกๆ ในโลกที่เริ่มใช้ชีวิตแบบเกษตรกร คือ ลงหลัก ปักฐาน... ซึ่งการตั้งบ้านอยู่เป็นการถาวรนั้นคือหัวใจของลัทธิขงจื้อแล้วก็ขยายไร่นาหรือกิจการของครอบครัวจากสถาบัน ครอบครัวจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดซึ่งการมีชีวิตเช่นนี้คือการสะสมทุนอย่างมีประสิทธิภาพ...” (โกวิทย์ วงศ์สุรวัฒน์, 2553: 6)

จากเนื้อความดังกล่าวทำให้พิจารณาได้ว่า ชาวจีนนิยมมีบุตรหลานจำนวนมาก เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวทุกคนมีฐานะเป็น “แรงงาน” ทางเศรษฐกิจ หลักการสะสมทุนดังกล่าวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดค่านิยมเรื่องการมีบุตรชาย เนื่องจากเพศชายเป็นแรงงานที่มีประสิทธิภาพทางกายมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้บุตรชายยังสามารถเพิ่มจำนวนแรงงานให้แก่ครอบครัวได้ด้วยการแต่งงานตามประเพณีจีนที่กำหนดให้ผู้หญิงแต่งงานเข้าเป็นสมาชิกของครอบครัวฝ่ายชาย

หลักการอื่นๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ความขยันขันแข็ง ความถ่อมตน ความถูกต้อง และหลักสัจจะวาจาความกตัญญู และเมตตาธรรม เป็นต้น เป็นจริยธรรมส่วนบุคคลที่จะถ่ายทอดในครอบครัวอีกต่อหนึ่ง จริยธรรมดังกล่าวมีส่วนเสริมให้ระบบกงสีเกิดความมั่นคง กล่าวคือหากสมาชิกภายในครอบครัว โดยเฉพาะผู้มีอำนาจ คือ บิดา หรือบุตรชายคนโต ใช้หลักการดังกล่าวในการบริหารจัดการกิจการ รวมไปถึงการสร้าง ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว จัดสรรให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์จากแรงงานของตนอย่างเหมาะสมก็จะทำให้ระบบความสัมพันธ์และระบบเศรษฐกิจในครอบครัวดำเนินไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ วิหค อัสนี (2553) แสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหาของระบบกงสีว่า “ถ้าผู้ดูแลผลประโยชน์กึ่งกลางคิดไม่ซื่อ คิดทุจริต มีวาระแอบแฝงหรือจัดสรรผลประโยชน์โดยลำเอียงไม่เป็นธรรม ไม่โปร่งใส สมาชิกที่ถูกเอาเปรียบในกงสีจะตกอยู่ในฐานะลำบากมาก...”

นอกจากการดำเนินกิจการภายในครอบครัวแล้ว การติดต่อกับสังคมก็มีความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจของชาวจีนเป็นอย่างยิ่ง หลักปรัชญาที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและสังคม ได้แก่ ความสมานฉันท์ การช่วยเหลือเกื้อกูล การถือขนบธรรมเนียม และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

4. วิเคราะห์จริยธรรมทางเศรษฐกิจแบบจีนที่มีอิทธิพลต่อประเทศไทย

ชาวจีนที่เข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยประกอบด้วยชาวจีนกลุ่มต่างๆ ได้แก่ แต่จิ๋ว (มีจำนวนมากที่สุด) และ ไทหล่า ฮกเกี้ยน ฮ่อ และกวางไส สุภาวงศ์ จันทวานิช (2539: 1-2) ได้อธิบายเกี่ยวกับรูปแบบการอพยพของชาวจีน (เฉพาะแต่จิ๋ว) สามารถสรุปได้ว่า “การอพยพแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 ตรงกับสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยทางเรือสำเภาทัวแดงและช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงกลางศตวรรษที่ 20 ใช้เรือกลไฟ” การอพยพของชาวจีนในช่วงที่ 2 มีปัจจัยมาจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมือง คือ เป็นช่วงที่ประเทศจีนเปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบสาธารณรัฐ

ตัวอย่างจริยธรรมทางเศรษฐกิจแบบจีนในสังคมไทย

ระบบกงสี

ผลจากการอพยพของชาวจีนทำให้วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งหลักปรัชญาแผ่ขยายไปยังภูมิภาคเอเชีย ในประเทศไทยตามผลการวิจัยของพรณี บัวเล็ก เรื่องระบบกงสีกับกำเนิดและวิถีชีวิตของชนชั้นแรงงานในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ระบุว่า

...ชาวจีนโพ้นทะเลซึ่งรวมทั้งที่อยู่ในประเทศไทยได้ใช้ระบบกงสีในชุมชนของตนเอง และใช้ในการผลิตด้วย นอกจากนี้พวกเขายังใช้ระบบกงสีในการค้าและการปกป้องตนเอง จากบุคคลภายนอก ระบบกงสีเป็นความสัมพันธ์แนวราบที่เน้นความสัมพันธ์แบบพี่น้อง หุ่นส่วนและความเสมอภาคในหมู่สมาชิก ต่อมาระบบนี้ได้ถูกสวมทับโดยระบบของสมาคมลับ ที่เน้นความสัมพันธ์ในแนวตั้ง... (พรณี บัวเล็ก, 2549: (1))

ตั้งแต่สมัยธนบุรีระบบกงสีได้มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้อพยพชาวจีนและส่งผลต่อสังคมไทย เริ่มจากภายในครอบครัวของชาวจีนที่ใช้ระบบกงสีในการประกอบอาชีพ และดูแลสมาชิกภายในครอบครัว ทำให้เกิดการระดมทุนและปันผลให้แก่สมาชิกภายในครอบครัวอย่างเป็นธรรม ระบบกงสีมีส่วนช่วยลดต้นทุนด้านแรงงาน เพราะมีแรงงานภายในครอบครัวที่มีคุณภาพและมีความตั้งใจที่จะดำเนินกิจการอย่างเต็มความสามารถ ทำให้สามารถสร้างกิจการได้อย่างมั่นคง

การจัดตั้งสมาคม

ชาวจีนผู้อพยพมีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันและทำประโยชน์แก่สังคมสมาคมที่มีบทบาททางเศรษฐกิจ ได้แก่ หอการค้าไทย-จีน (Thai-Chinese Chamber of Commerce-TCC) โดยพ่อค้าชาวจีนผู้อพยพ มีวัตถุประสงค์เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีน ช่วยเหลือเกื้อกูล และร่วมกันขยายธุรกิจการค้า ดังข้อมูลจาก <https://www.thaicc.org/visionmission> หัวข้อพันธกิจ ที่ว่า

1. สืบสานเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษคนรุ่นก่อนที่มุ่งมั่นประกอบธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน และอดทน สืบสานประเพณีอันดีงามของชาวจีน ด้วยการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมความสามัคคี

กลมเกลียวในสังคมไทย-จีน รวมทั้งปลูกฝังและสนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหอการค้าไทย-จีน ให้เจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับการพัฒนาของสังคมและเทคโนโลยี

2. ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยและจีน ให้การสนับสนุนและยกระดับความร่วมมือระหว่าง ไทย-จีนในด้านต่างๆ เช่น อุตสาหกรรม SME การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้ง ผลักดันความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนแบบสองทางระหว่างไทยและจีน

3. กระชับความสัมพันธ์และมิตรภาพไทย-จีน บนพื้นฐานแนวคิดและวิธีการใหม่ๆ ให้การส่งเสริม การแลกเปลี่ยนทางการศึกษาและวัฒนธรรม และความร่วมมือในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างคุณูปการอัน ยิ่งใหญ่ต่อความสัมพันธ์ไทย-จีน (หอการค้าไทย-จีน, ม.ป.ป.)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า จริยธรรมทางเศรษฐกิจแบบจีนที่มีอิทธิพลต่อประเทศไทยเป็นผลมาจากการอพยพของชาวจีนเข้ามาในประเทศไทย ชาวจีนเหล่านั้นได้เข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจในฐานะพ่อค้าและ สร้างรากฐานในการประกอบกิจการด้วยการบริหารภายในครอบครัว ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจระดับชุมชนของไทย มีการพัฒนา นอกจากนี้เมื่อแต่ละครอบครัวมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรหรือสมาคมก็จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจใน ระดับประเทศและระหว่างประเทศด้วยเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามจริยธรรมทางเศรษฐกิจของชาวไทยเชื้อสาย จีนก็ยังมีข้อจำกัดในการใช้ ดังนี้

1. ทศนคติระหว่างความเป็นชาติและเชื้อชาติกล่าวคือ ในการดำเนินกิจการและการติดต่อสมาคมที่ มุ่งเน้นเรื่องความเป็นเชื้อชาติจีนอาจทำให้บุคคลนอกกลุ่ม เช่น ผู้ที่ไม่ได้มีเชื้อสายจีน แต่ถือสัญชาติไทย เช่นเดียวกันเกิดความรู้สึกแปลกแยกและเกิดการแบ่งกลุ่มในสังคม ดังเช่นในอดีตที่เกิดความขัดแย้งระหว่างชาว ไทยและชาวไทยเชื้อสายจีน จนทำให้เกิดถ้อยคำที่สื่อถึงการดูถูกระหว่างกลุ่ม เช่น พวกเจ๊ก (คนไทยดูถูกผู้มีเชื้อ สายจีน) และคนไทยขี้เกียจ (ผู้มีเชื้อสายจีนดูถูกคนไทย) เป็นต้น

2. ทศนคติระหว่างเพศชายและเพศหญิงเนื่องด้วยวัฒนธรรมจีนได้ให้ความสำคัญกับเพศชายว่าเป็น ผู้นำในด้านการสืบสกุล ประกอบหลักเศรษฐกิจแบบกงสีที่เพศชายมีบทบาทในการเพิ่มแรงงาน คือสมาชิกใน ครอบครัว โดยการสมรสแบบให้เพศหญิงเข้ามาอยู่ในครอบครัวของฝ่ายชาย ทำให้เกิดค่านิยมเรื่องการมี บุตรชาย ทำให้คุณค่าและศักดิ์ศรีของเพศหญิงถูกละเลย

3. การจำกัดเสรีภาพทางเศรษฐกิจและการงาน ดังที่ วิหค อัสนี (2553) แสดงทัศนะว่า “การที่ ระบบกงสีเก็บทรัพยากรไว้เป็นกองกลางสมาชิกแต่ละคนอาจจะรับเงินเดือนจากกงสีจำนวนหนึ่งซึ่งคงไม่มาก นักเทียบกับองค์กรธุรกิจแบบปกติการใช้จ่ายกินอยู่ต่างๆ ส่วนใหญ่มักต้องอาศัยจากกองกลางและจึงต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ดูแลงสิ้อีกทั้งการดิงลูกหลานสมาชิกครอบครัวให้มาอยู่ทำกงสีก็ทำให้แต่ละคนขาดโอกาส จะออกไปแสวงหาอาชีพการงานเป้าหมายชีวิตที่พอใจและเหมาะสมกับตนเอง”

5. บทสรุป

การอพยพของชาวจีนโพ้นทะเลมีลักษณะสำคัญคือ การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ไว้ เมื่อไปอยู่อาศัย ณ ที่แห่งใด ชาวจีนโพ้นทะเลหรือลูกหลาน ที่เรียกว่าชาว...เชื้อสายจีน เช่น ชาวไทยเชื้อสายจีน ก็ยังคงดำเนินชีวิตโดยใช้เอกลักษณ์ดังกล่าว สำหรับด้านปรัชญาและศาสนา เอกลักษณ์ประการหนึ่งของชาวจีน

ทุกกลุ่ม ได้แก่ หลักการดำเนินชีวิตที่มุ่งแก้ปัญหาชีวิตในปัจจุบัน เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคม และปัญหาทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ในบรรดาปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวจีนมีการอพยพ การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชาวจีนให้ความสำคัญกับหลักการหาทรัพย์ การรักษาทรัพย์ และการเพิ่มพูนทรัพย์ด้วยความขยันหมั่นเพียรและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้สำนวน “เสื่อผืนหมอนใบ” กลายเป็นวาทกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะของชาวไทยเชื้อสายจีนไปในที่สุด

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ วงศ์สุรวัฒน์. หัวเดียว ไทไว้หัวเหยิน หัวอี. มติชนรายวัน. (8 กรกฎาคม 2553): 6.
- พรธณี บัวเล็ก. (2549). ระบบกงสีกับกำเนิดและวิถีชีวิตของชนชั้นแรงงานรับจ้างในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์แรงงานในช่วยปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิหค อัสณี. (2553). ระบบกงสีกับประชานิยม-คอมมิวนิสต์-รัฐสวัสดิการ-ทุนนิยมโดยรัฐ. (Online). www.oknation.net, 27 พฤศจิกายน 2557.
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง. (ม.ป.ป). ความสัมพันธ์ไทย-จีน. (Online). <https://thaiembbeij.org/th/republic-of-china/thai-relations>, 20 พฤษภาคม 2565.
- สุภางค์ จันทวานิช และคณะ. (2539). ชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยและในภูมิภาคอาเซียน (พ.ศ. 2403-2492 หรือ ค.ศ.1860-1949). กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา.
- หอการค้าไทย-จีน. (ม.ป.ป). พันธกิจ. (Online). <https://www.thaicc.org/visionmission>, 22 พฤษภาคม 2565.
- อาร์ซีเจ. บาร์ม. (2533). หลักคำสอนของขงจื้อ. กรุงเทพฯ: เดลฟี.
- MGR Online. (2550). “ขงจื้อ” แก้ปัญหาสังคมไทย ยึดหลัก 13 ประการสร้างคนดี. (Online) www2.manager.co.th, 27 พฤศจิกายน 2557.

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

The Current Instructional Practices and Problems of Course HU 2002

English Conversation 2 Faculty of Humanities

Mahamakut Buddhist University

พระมหาสมัค มหาวิโร

Phramaha Samak Mahaviro

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty of Humanities Mahamakut Buddhist University

E-mail: Samak@mbu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) : 15 กรกฎาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 27 สิงหาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ ด้านสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการวัดผลและประเมินผล 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา สาขาวิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 จำนวน 27 รูป/คน โดยใช้แบบสอบถามสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน 4 ด้าน คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ ด้านสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการวัดผลและประเมินผล สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ในภาพรวม ด้านการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 S.D. .263 เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ในภาพรวม ด้านปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.49 S.D. .455 เรียงลำดับดังนี้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด ด้านกระบวนการสอนและเทคนิคการสอน และด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน

อยู่ในระดับน้อย ส่วนผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 มีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุดในภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.49

คำสำคัญ: สภาพและปัญหา, การสนทนาภาษาอังกฤษ, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) To study Current Instructional Practices and Problems of Course HU 2002 English Conversation 2; Process of teaching and learning, Personality of the teacher, Teaching media and facilities, Measurement and Evaluation and 2) To compare Current Instructional Practices and Problems of Course HU 2002 English Conversation 2. The sampling of this research was the 27 person Course HU 2002 English Conversation 2 students. The instruments used were questionnaires of 4 sections; Process of teaching and learning, Personality of the teacher, Teaching media and facilities, Measurement and Evaluation. The statistical values were the frequency, percentage, mean and standard deviation.

The finding of the research were found as following; 1) The Current Instruction Practices and Problems of HU2002 English Conversation of 4 sections was the highest level of mean 3.92 S.D. .263; Measurement and Evaluation Instruction media, Teaching techniques, and Teacher personality methods 2) was the lowest level of problem in every parts of mean 1.49 S.D. .455; Measurement and Evaluation and Teacher personality, Instruction media, Teaching techniques, methods. The results to study and compare the states and problems of English learning and teaching were that The Current Instruction Practices and Problems of HU 2002 English Conversation was the highest level of mean 3.92 was the lowest level of problem in every parts of mean 1.49

Keywords: The Current Instructional Practices and Problems, English Conversation, Faculty of Humanities Mahamakut Buddhist University

1. บทนำ

ในปัจจุบันสังคมโลกได้ก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้า ทำให้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีมีความสลับซับซ้อน เชื่อมโยง และเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้คนในสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา การปฏิรูปการศึกษาจึงเกิดขึ้นเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพื่อเป็นการเตรียมคนในชาติให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจการเมืองและวัฒนธรรม ซึ่งสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมแห่งการเรียนรู้คือภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลภาษาหนึ่งที่มีอิทธิพลมากในโลก เพราะว่า เป็นภาษาที่สามารถสื่อสารได้ทั่วทุกมุมโลก นอกจากนี้ ภาษาอังกฤษยังเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ รวมทั้งเป็นภาษาที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ ดังนั้นการพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านภาษาอังกฤษจึงจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงเป็นความจำเป็นสำหรับคนไทย และควรมีเป้าหมายเพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันและเป็นเครื่องมือในการติดต่อระหว่างชนชาติต่างๆ (บัญชา อิงสกุล. 2541: 63, 66, 70) ในปัจจุบันนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการศึกษาต่างๆ ความเจริญก้าวหน้านี้ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการศึกษา โดยเฉพาะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกกระดับ ทำให้เกิดแนวคิดเทคนิควิธีและพัฒนาการใหม่ๆ ในการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 และมาตรา 24 เน้นการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามความถนัดเต็มศักยภาพโดยมีทักษะ กระบวนการคิด การจัดการจากประสบการณ์จริง ให้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องโดย ที่เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาเป็นระยะๆ โดยให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับ มัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถติดต่อสื่อสารได้ตาม ความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวัน และการทำงานอาชีพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาการพัฒนาความสามารถทาง ภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย จึงได้พยายามปรับปรุงอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการแอกอบรมครูอาจารย์ทั้ง ด้านการสอน และแนะนำให้ผู้เรียนมีความสามารถทำเอกสารประกอบการสอน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึง ระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษอย่างน้อยที่สุดเพื่อให้นักเรียน สามารถสื่อสารได้ (เจษฎาภรณ์ เหลืองขมิ้น, 2541: 1) แต่ถึงแม้จะมีการปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการเรียน การสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยก็ตาม แต่ดูเหมือนว่าจะมีสาเหตุหลายประการที่ทำให้การ เรียนภาษาอังกฤษไม่ได้ผลตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ประสบผลสำเร็จ อาจเนื่องมาจากการที่นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ ดีต่อการเรียน ภาษาอังกฤษซึ่งเกิดจากความไม่พร้อมในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ จึงทำให้นักเรียนบางคนไม่ ต้องการที่จะเรียนวิชานี้ (กุสุมา ล่าม้าย, 2539: 78)

ในกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้การเรียน การสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สุเทพ อ่อนไสว, 2541: 98-102) ในทางตรงกันข้ามจากรายงานการประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง อุดมศึกษาไทย: วิกฤตและทางออก ได้สรุปปัญหาของ อาจารย์ระดับอุดมศึกษาประการหนึ่งในการเรียนการสอนคือ วิธีการสอนของอาจารย์ยังคงใช้แบบ ถ่ายเท

ความรู้ไม่ถ่ายเทความคิดเป็น ทำเป็น กระบวนการสอนมุ่งเน้นการท่องจำเพื่อสอบมากกว่าเน้นให้ ผู้เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (ศิริเพ็ญ มากบุญ, 2541 : 55-65)

สำหรับปัจจัยภายในอื่นที่อาจมีความสำคัญต่อการเรียนภาษาอังกฤษคือแรงจูงใจและ ทักษะคิดต่อ พฤติกรรมการสอนของครู (Brown, H. Douglas, 1981 : 113-129) ดังที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจ ว่า มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนภาษาของผู้เรียน เพราะ แรงจูงใจ เป็นกุญแจไขสู่การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ลิตเติ้ลวูด (Little wood) (Little wood, William T., 1990: 53) ว่าแรงจูงใจเป็นพลัง สำคัญที่กำหนดได้ว่าผู้เรียนจะมีความมุ่งมั่นให้กับการเรียนรู้หรือไม่ ผู้เรียนจะอุทิศตน ทุ่มเทร่างกายและจะ มีความเพียรพยายามมากน้อยเพียงใดในการเรียนรู้ภาษาที่สอง และองค์ประกอบด้าน พฤติกรรมการสอนของผู้สอนก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษา เนื่องจากพฤติกรรมการ สอนของผู้สอนทั้งในด้านวิธีการและกระบวนการสอน การใช้ภาษา การปฏิบัติตน ในการสอน การใช้สื่อการ สอน ฯลฯ สามารถบ่งบอกและมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ ผู้เรียนเกิดทัศนคติหรือเจตคติต่อ การเรียนภาษาและส่งผลต่อการเรียนรู้ได้

พันธกิจหลักของอาจารย์ระดับอุดมศึกษานั้น มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน การทำวิจัย การบริการ วิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาจารย์ส่วนใหญ่ที่สอนในระดับอุดมศึกษาสำเร็จ การศึกษาจาก สาขาวิชาต่างๆ ที่ไม่ใช่ครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์และไม่ได้ศึกษาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสอนมาก่อนทำให้อาจ มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องทักษะในการจัดการเรียนการสอน หรือเทคนิควิธีสอนแบบต่างๆ ซึ่งมีแนวโน้มของการจัด การศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาศัยปรัชญาการสอนและทฤษฎีการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อประกอบการสอน และการวัดผลและ การประเมินผล

วิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ เป็นวิชาที่ ศึกษาหลัก และการใช้ภาษาโครงสร้างของประโยคในรูปแบบต่างๆที่ใช้ในการสื่อสาร เช่น การติดต่อสื่อสาร ข่าวสารต่างๆ การเขียนข้อความสั้นๆ และการเขียนเสนอข่าวต่อสื่อมวลชน โดยเน้นความถูกต้องในการ ใช้สำนวนโวหารที่เกี่ยวกับภาษาสื่อมวลชน วิชานี้มีประเด็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจาก นักศึกษามี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจอาจเนื่องมาจากนักศึกษาไม่มีพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ ในข่าวและหนังสือพิมพ์ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นวิชาที่ยาก ผู้สอนมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนใน รายวิชาดังกล่าว เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสนทนา ภาษาอังกฤษ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสนทนา ภาษาอังกฤษ 2

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา HU 2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 จำนวน 27 รูป/คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยสอนเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4. ตัวแปรของการวิจัย

ตัวแปรต้น คุณลักษณะของนักศึกษามีเพศ สาขาวิชา คณะ ชั้นปี

ตัวแปรตาม สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน 4 ด้าน มีด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ ด้านสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการวัดผลและประเมินผล

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติการสอนของอาจารย์ตามแผนการสอน เทคนิคการสอน/วิธีสอน การใช้สื่อประกอบการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการสอน ทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการสอน เพื่อช่วยให้กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการสอน มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น เทคนิคการสอนหรือการดำเนินการสอน เพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ในการบรรยาย การสาธิต การอภิปราย เป็นต้น ผู้สอนอาจใช้เทคนิคต่างๆ ที่สามารถช่วยให้การบรรยายมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การยกตัวอย่าง การใช้สื่อการสอน การใช้คำถาม เป็นต้น

บุคลิกภาพของอาจารย์ หมายถึง คุณลักษณะของอาจารย์ที่แสดงออกต่อนักศึกษา ได้แก่ กริยาท่าทางที่เป็นมิตร โอบอ้อมอารี การสื่อสารด้วยวาจาที่สุภาพ การแสดงสีหน้าและอารมณ์ต่อนักศึกษา ขณะทำการสอน การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสม ความมีระเบียบวินัยเป็นตัวอย่างที่ดี รวมถึงการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา เป็นต้น

สื่อประกอบการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

การวัดและประเมินผล หมายถึง การบวนการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะ หรือคุณภาพของสิ่งที่วัด โดยใช้เครื่องมือวัดผลที่มีประสิทธิภาพ และวินิจฉัยตัดสิน ลงสรุปคุณค่าเพื่อพิจารณาตัดสินใจที่ได้จากการวัดผลอย่างมีกฎเกณฑ์และมีคุณธรรม 1. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อใช้ผลการประเมิน ในการปรับปรุงกระบวนการ

จัดการเรียนการสอน การประเมินประเภที่นี้ใช้ระหว่งการจัดการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ระหว่งจัดการเรียนการสอน หรือไม่ หากผู้เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ผู้สอนก็จะหาวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ ผลการประเมินยังเป็นการตรวจสอบผู้สอนเองว่าเป็นอย่างไร แผนการสอนรายครั้งเตรียมมาดี หรือไม่ ควรปรับปรุงอย่างไร กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างไร มีจุดใดบกพร่องที่ต้องปรับปรุง แก้ไขต่อไป 2. การประเมินเพื่อตัดสิน (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการจัดการ สอน เป็นการประเมินหลังจากผู้เรียนได้เรียนไปแล้ว อาจเป็นการประเมินหลังจบเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือ หลายๆเรื่อง รวมทั้งการประเมินปลายภาคเรียนหรือปลายปี ผลจากการประเมินประเภที่นี้ใช้ในการตัดสินผล การจัดการเรียนการสอน หรือตัดสินใจว่าผู้เรียนคนใดควรจะได้รับระดับคะแนนใด

6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. จากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสอนทนาภาษาอังกฤษ 2 เพื่อการสื่อสารมวลชน จะช่วยให้ผู้สอนได้เข้าใจผู้เรียนในขณะเดียวกัน จะทราบผลการสอนของตนเองตามความคิดเห็นของนักศึกษา
2. นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU 2002 การสอนทนาภาษาอังกฤษ 2 เพื่อการสื่อสารมวลชน

7. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ศึกษาในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 เป็นนักศึกษาเพศหญิงร้อยละ 74.1 เป็นเพศชายร้อยละ 25.9 ซึ่งมีการเข้าเรียนมากกว่า 10 ครั้งขึ้นไปต่อภาคการศึกษาร้อยละ 59.3 และน้อยกว่า 5 –10 (ร้อยละ40.7)

ผู้วิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 โดยภาพรวมในด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 S.D. .263 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ และด้านกระบวนการการสอนและเทคนิคการสอน ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า **ด้านกระบวนการสอนและเทคนิคการสอน** มีระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ด้านกระบวนการการสอนและเทคนิคการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 S.D. .227 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอน ก่อนสอนอย่างชัดเจน, อาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และอาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ มีการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับที่มากที่สุด 3 ข้อ

ส่วนหัวข้อดังต่อไปนี้ คือ อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อที่สอน อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่างการใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอผลการค้นคว้าเป็นต้น อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็นประชุม พูดคุย ให้คำแนะนำและรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งจากอาจารย์และอาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหาที่มีการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง **ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์** ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 S.D. .471 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ การแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับนักศึกษาให้คำแนะนำและตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน เข้าสอนตรงเวลาทุกครั้ง สามารถควบคุมอารมณ์ในขณะที่สอนได้ดี ซึ่งแต่ละข้ออยู่ในดับมากทุกข้อ **ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก** ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ด้าน สื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 S.D. .144 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ นักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้นจากสื่อประกอบการสอน มีระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนระดับมากที่สุด ส่วนหัวข้อดังต่อไปนี้ ได้แก่ ใช้ตำรา/เอกสารประกอบการสอนสอดคล้องกับแผนการสอน มีการแจ้งรายชื่อหนังสือและระบบการสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองแก่นักศึกษา ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ประกอบการสอน ขนาดห้องที่ใช้สอนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ห้องเรียนสะอาดและมีแสงสว่างที่เหมาะสมสำหรับการเรียน อยู่ในระดับมาก **ด้านการวัดและประเมินผล** ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกๆข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 S.D. .211 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม มีการแจ้งให้นักศึกษาทราบแนวทางการทดสอบล่วงหน้า การทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบปลายภาคที่กำหนดไว้ มีการแจ้งผลทดสอบของนักศึกษาให้ทราบหลังการสอบทุกครั้ง มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผลการประเมินผลการเรียนรู้ มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าใจมากขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกๆ ข้อ

ส่วนระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 โดยภาพรวมอยู่ในด้านกรปฏิบัติอยู่ในน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.49 S.D. .455 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากน้อยที่สุดไปมากที่สุดได้ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผลและด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านกระบวนการการสอนและเทคนิคการสอน และด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า **ด้านกระบวนการ การสอนและเทคนิคการสอน** พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ด้านกระบวนการการสอนและเทคนิคการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 1.50 S.D. .406 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาน้อยกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็นประชุม พูดคุยให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งจากอาจารย์อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่าย และเหมาะสมกับเนื้อหา มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนในหัวข้อดังต่อไปนี้คือ อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนก่อนสอนอย่างชัดเจน อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่างการใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอผลการค้นคว้าเป็นต้น อาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อที่สอน และอาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.48 S.D. .569 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาน้อยกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเข้าสอนตรงเวลาทุกครั้ง สามารถควบคุมอารมณ์ในขณะที่สอนได้ดี อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนหัวข้อดังต่อไปนี้ ได้แก่ ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับนักศึกษา ให้คำแนะนำและตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.52 S.D. .423 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ประกอบการสอน ขนาดห้องที่ใช้สอนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ห้องเรียนสะอาดและมีแสงสว่างที่เหมาะสมสำหรับการเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนหัวข้อดังต่อไปนี้ ได้แก่ ใช้ตำรา/เอกสารประกอบการสอนสอดคล้องกับแผนการสอนมีการแจ้งรายชื่อหนังสือและระบบการสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองแก่นักศึกษา นักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้นจากสื่อประกอบการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.46 S.D. 421 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ มีการแจ้งให้นักศึกษาทราบแนวทางการทดสอบล่วงหน้า มีการแจ้งผลทดสอบของนักศึกษาให้ทราบหลังการสอบทุกครั้ง มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผลการประเมินผลการเรียนรู้ มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าใจมากขึ้น ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนหัวข้อดังต่อไปนี้ได้แก่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและการทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบปลายภาคที่กำหนดไว้ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

สรุปผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันที่มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 มีระดับปัญหาที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งภาพรวมและรายด้านเหมือนกันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.49 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้าน มีรายละเอียด

ดังนี้ **ด้านกระบวนการ** การสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับปฏิบัติการมีค่าเท่ากับ 3.59 ส่วนค่าเฉลี่ยระดับปัญหาเท่ากับ 1.50 แสดงให้เห็นได้ว่า ระดับปฏิบัติการในการเรียนการสอนด้านกระบวนการ การสอนและเทคนิคการสอนสูงกว่าระดับปัญหาด้านการสอนและเทคนิคการสอน **ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์** พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติการมีค่าเท่ากับ 3.88 ค่าเฉลี่ยระดับ ปัญหา มีค่าเท่ากับ 1.48 แสดงให้เห็นได้ว่า ระดับปฏิบัติการในการเรียนการสอนด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์สูงกว่าระดับปัญหาด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ สื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติการมีค่าเท่ากับ 4.07 ค่าเฉลี่ยระดับปัญหามี ค่าเท่ากับ 1.52 แสดงให้เห็นได้ว่า ระดับปฏิบัติการในการเรียนการสอนสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนสูงกว่าระดับ ปัญหา สื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน **ด้านการวัดและประเมินผล** พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติการมีค่าเท่ากับ 4.17 ค่าเฉลี่ยระดับปัญหา มีค่าเท่ากับ 1.46 แสดงให้เห็นได้ว่า ระดับปฏิบัติการในการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผลสูงกว่าระดับ ปัญหาด้านการวัดและ ประเมินผล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติการเรียนการสอน พบว่า ในภาพรวมของ นักศึกษา เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 นักศึกษาเพศชายมีค่าเท่ากับ 3.88 ด้านความคิดเห็นต่อระดับปัญหา นักศึกษาเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 1.53 นักศึกษาเพศชายมีค่าเท่ากับ 1.36 สรุปได้ว่า ความคิดเห็น ต่อภาพรวมระดับปฏิบัติการไม่แตกต่างกันทางสถิติระหว่างเพศ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมี รายละเอียดดังนี้ **ด้านกระบวนการ การสอนและเทคนิคการสอน** พบว่า ความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติการเรียนการสอนด้าน การสอน และเทคนิคการสอนของนักศึกษาเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 นักศึกษาเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ส่วนด้านความคิดเห็นต่อระดับปัญหา เพศหญิงมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.57 นักศึกษาเพศชายมีค่าเท่ากับ 1.36 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกันทางสถิติระหว่างเพศ **ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์** พบว่า ความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติการเรียนการสอนด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ ของนักศึกษาเพศหญิงมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 นักศึกษาเพศชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ส่วนด้านความคิดเห็นต่อระดับปัญหา เพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.57 นักศึกษาเพศชายมีค่าเท่ากับ 1.25 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน ทางสถิติระหว่างเพศ **ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน** พบว่า ความคิดเห็น ต่อระดับปฏิบัติการเรียนการสอนด้านสื่อประกอบการสอน ของนักศึกษาเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 นักศึกษาเพศชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ส่วนด้านความคิดเห็นต่อระดับปัญหา เพศหญิงมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.58 นักศึกษาเพศชายมีค่าเท่ากับ 1.34 สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียน การสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกันทางสถิติระหว่างเพศ **ด้านการวัดและประเมินผล** พบว่าความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติการเรียนการสอนด้านการวัดและ ประเมินผล ของนักศึกษาเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 นักศึกษาเพศชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ส่วนด้านความคิดเห็น ต่อระดับปัญหา เพศหญิงมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.45 นักศึกษาเพศชายมีค่าเท่ากับ 1.50 สรุปได้ว่า ความคิดเห็น

เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HU2002 การสนทนาภาษาอังกฤษ 2 จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกันทางสถิติระหว่างเพศ

8. อภิปรายผลการวิจัย

ด้านกระบวนการการสอนและเทคนิคการสอน ผลการวิจัยด้านกระบวนการสอนและเทคนิคการสอนพบว่า อาจารย์มีระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ด้านการสอนและเทคนิคการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าอาจารย์ได้แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอน รวมถึงระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อที่สอน ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย ใช้เทคนิคต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้นอย่างมีกระบวนการ การเป็นขั้นเป็นตอนจากเรื่องที่ย่างไปสู่เรื่องที่ยาก ไม่ว่าจะเป็นการบรรยาย อภิปราย ยกตัวอย่าง การนำเสนอผลงาน และใช้คำถามหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะกระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ เกิดความคิด สร้างสรรค์หรือแรงบันดาลใจในการออกแบบผลงานในแต่ละโครงการได้ รวมไปถึงการวิจารณ์ ผลงาน กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และรับฟังข้อคิดเห็นทั้งที่แตกต่างหรือขัดแย้งกันได้ ดังแนวคิด ของกาฟ (Gagne, R. M., 1985:70-90) ที่กล่าวถึงรูปแบบการสอน ที่มีการบอกวัตถุประสงค์ การนำเสนอ และการจัดสภาพการณ์ต่างๆที่กระตุ้นให้เด็ก สามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ต่อยอดจากประสบการณ์เดิม และสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545) ที่กล่าวถึงวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่จะส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ระดมความคิดไปสู่กระบวนการในการออกแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับ ทิศนา ขมฉวี (2552) ที่กล่าวถึงวิธีการสอนหลายรูปแบบที่มีเทคนิคและวิธีการ ที่มีข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกันโดย ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ สำหรับระดับปัญหาด้านการสอนและเทคนิคการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุดเช่นกัน โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยปัญหาน้อยที่สุด คือ อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อที่สอน ส่วนข้ออื่นๆที่เหลือมีระดับปัญหารองลงมาโดยมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับระดับการปฏิบัติในข้างต้นจากผลสำรวจผู้วิจัยเห็นว่าอาจารย์ควรพิจารณาถึงผู้เรียนในแต่ละกลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เดิมที่ต่างกัน เพื่อที่จะเลือกวิธีเทคนิคการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจ และ ต้องการจะมีส่วนร่วมกล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็น ท้ายทายความคิด ช่วยจูงใจให้ผู้เรียนอยาก คิด อยากหาคำตอบ และอยากเรียนรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งน่าจะนำหลักแนวคิดของการเรียนการสอนแบบ ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการเรียน และเลือกแนวทางปฏิบัติร่วมกับอาจารย์ผู้สอนได้ อันจะทำให้การทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเนื้อหาในรายวิชา เป็นไปอย่างมีกระบวนการและมีประสิทธิภาพ

ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ ผลการวิจัยด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์พบว่า อาจารย์ควบคุมอารมณ์ในขณะที่สอนได้ดียังมีปัญหาซึ่งสอดคล้องกับ ทศนีย์ สัตยมาศ (2547) กล่าวไว้ว่า บุคลิกลักษณะของผู้สอนที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน รวมทั้งบุคลิกภาพของผู้สอนจะส่งเสริมให้บรรยากาศในการเรียนการสอนดีมี ประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของครู 3 ประเภท ดังนี้ ครูประเภทที่ 1 จะสร้าง

บรรยากาศแบบประชาธิปไตย นักเรียนและครูจะยอมรับความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้รู้จักทำงานร่วมกัน รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีเหตุมีผล นักเรียนจะรู้สึกสบายใจในการเรียนเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ครูประเภทที่ 2 จะสร้าง บรรยากาศแบบเผด็จการ นักเรียนไม่ได้แสดงความคิดเห็นครูจะเข้มงวด ครูเป็นผู้บอก หรือทำกิจกรรมทุกอย่าง นักเรียนไม่มีโอกาสคิด หรือ ทำกิจกรรมที่ต้องการ นักเรียนจะรู้สึกเครียด อึดอัด นักเรียนจะขาดลักษณะการ เป็นผู้ผู้นำ ขาดความริเริ่มสร้างสรรค์เป็นบรรยากาศ ที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ครูประเภทที่ 3 จะสร้าง บรรยากาศแบบตามสบาย เป็นบรรยากาศน่าเบื่อหน่ายนักเรียนย่อ ท้อ สับสน วุ่นวาย ขาดระเบียบวินัย ไม่มีความคงเส้นคงวาแน่นอน ครูไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ใน ความสงบเรียบร้อยได้ เป็นบรรยากาศที่ไม่ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี จะเห็นได้ว่าผู้สอนมีบทบาทที่สำคัญ ต่อการบรรยากาศการเรียนการสอน เพราะฉะนั้นบุคลิกภาพของผู้สอนนั้นควรจะต้องยอมรับความคิดเห็น ของผู้เรียน และมีเหตุมีผล เพื่อให้ ผู้เรียนเองมีความมั่นใจในการเรียน เปิดโอกาส และไม่ใช้ระบบเผด็จการ ทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจ รวมทั้ง ไม่บอภัยให้สบายเกินไป ความควบคุมให้การเรียนนั้นคงเส้นคงวาจะ ทำให้การเรียนการสอนราบรื่น และทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นนี้ อูปรมัย (ประเด็นนี้ อูปรมัย, 2540: 121) ที่ว่าบุคลิกภาพบาง ประการของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้ คำพูด การมีอารมณ์ขัน การแสดงบทบาทในฐานะผู้นำของครูนอกจากนี้ ปัญญา คำสุวรรณ (ปัญญา คำสุวรรณ, 2540) กล่าวว่า บุคลิกภาพของครูประกอบด้วยลักษณะภายนอก เช่นการมีสุขภาพกายดี ท่าทางสง่า ผ่าเผย แต่งกายสะอาดและเรียบร้อย ถูกกาลเทศะ พุดจาสุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และลักษณะภายใน เช่น สุขภาพจิตดี มีอารมณ์ขัน มีทัศนคติแบบประชาธิปไตย มีความสนใจสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวาง และสนใจ ปัญหาของนักเรียน ยังมีนักวิชาการหลายๆ ท่านได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูผู้สอนภาษาที่ดีและทำให้ การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการวิจัยด้านสื่อประกอบการสอน ในครั้งนี้พบว่า อาจารย์ใช้สื่อการสอนประเภท e-learning มาช่วยเสริมการเรียนการสอนน้อยเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับที่กรมวิชาการกระทรวงศึกษา (กรมวิชาการ, 2539) ได้กล่าวถึงสื่อประกอบการสอนว่า ควร เป็นสื่อที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการ เรียนรู้ภาษาได้อย่างรวดเร็วโดยผู้สอน ต้องสามารถเลือกใช้ปรับและจัดการใช้สื่อต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาของ เรื่องที่เรียน นับตั้งแต่สื่อพื้นฐานใกล้ตัวผู้เรียน เช่น สื่อของจริง สิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนถึงสื่อเป็นเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2530) ได้ สรุปถึงความสำคัญในการใช้สื่อการเรียนการสอน ไว้ดังนี้ 1. สื่อการสอนมีความจำเป็น และสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างมาก เพราะ เป็นการ ประหยัดเวลาและแรงงานของครูในการอธิบายเรื่องต่างๆ ได้นอกจากนี้สื่อการสอนยังเป็นสิ่งที่เร้า ให้นักเรียน เกิดความสนใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ 2. การจัดสื่อการสอนเป็นหน้าที่โดยตรงของครู ซึ่งอาจจัดหามาได้ ด้วยการซื้อสำเร็จรูป หรือ การจัดทำขึ้นเอง 3. สื่อการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้กันอยู่ทั่วไป แยกได้เป็น 3 ประเภท คือ สื่อการสอน ประเภทวัสดุ ประเภทอุปกรณ์ และประเภทวิธีการ สื่อแต่ละประเภทมีคุณสมบัติที่ แตกต่างกัน จึงควรรู้จัก เลือกให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะใช้สอน 4. ครูสามารถผลิตสื่อประเภทวัสดุ และอุปกรณ์

ไว้ใช้เองได้ 5. ทักษะที่จำเป็นในการผลิตสื่อการสอนภาษาอังกฤษ คือ การวาดภาพเส้น 6. ครูควรจะได้เสริมความรู้ของตนอยู่เสมอและสิ่งสิ่งพิมพ์ต่างๆ รายการวิทยุ และโทรทัศน์ สถาบันการสอนภาษา ซึ่งเป็นแหล่งวิทยาการสำหรับครูที่จะเพิ่มพูนทักษะความรู้ของตนได้

สำหรับระดับปัญหาด้านสื่อประกอบการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาน้อยที่สุดใกล้เคียงกัน 2 ข้อ คือ อาจารย์ใช้สื่อเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ประกอบการสอน และอาจารย์ใช้ตำรา เอกสารประกอบการสอน สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน ส่วนข้อที่มีระดับปัญหามากกว่าข้ออื่นๆ คือ อาจารย์ใช้สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการปฏิบัติ ในข้างต้น

ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยด้านการวัดและประเมินผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าเป็นปัญหาน้อยที่สุดโดยอาจารย์ผู้สอนได้ทำการประเมินผลและแจ้งผลการประเมินอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับพระปริพัทธ์ นาคา (2544) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการได้ ดังนี้ 1. เพื่อประเมินวิธีการสอนของครูว่าวิธีสอนแบบในช่วยให้เกิดการเรียนรู้และวิธีสอนแบบ ในที่ต้องการการปรับปรุง 2. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของผู้เรียนว่ามีความรู้ความสามารถตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด สมควรที่จะได้เลื่อนชั้นให้สูงขึ้นหรืออยู่ที่เดิม 3. เพื่อจำแนกหรือจัดลำดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคนเพื่อจัดชั้นเรียนหรือแบบ กลุ่มนักเรียนตามความสามารถ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียน ในกลุ่มที่มีความสามารถเท่าเทียมกัน 4. เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง และจุดเด่นในการเรียนภาษาของแต่ละบุคคล 5. เพื่อประโยชน์ในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนอ่อน 6. เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการสอนของครู 7. เพื่อทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กในแต่ละระดับอายุ 8. เพื่อทดสอบผลการทดลองเกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การวัดประเมินผลมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการวัดประเมินผลมีหลายวิธีด้วยกันเช่น การทดสอบ การตรวจงาน และการสัมภาษณ์ บันลือ พฤษะวัน (บันลือ พฤษะวัน, 2525) เสนอวิธีการวัดและประเมินผลไว้ ดังนี้ 1. การสังเกต เพื่อใช้ตรวจสอบพฤติกรรม นิสัย ทักษะคิดและการปรับตัวของผู้เรียน 2. การสัมภาษณ์ เพื่อใช้ตรวจสอบความรู้ทั่วไป ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นของผู้เรียน ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในการสัมภาษณ์อาจเกี่ยวข้องกับทวงที่วจา การใช้ปฏิภาณในการตอบปัญหาต่าง ๆ 3. การตรวจผลงาน ใช้ในการพิจารณาผลงานที่มอบให้ทำการปฏิบัติ การเมือง ศิลปศึกษา เป็นต้น 4. การสอบข้อเขียน เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์และ คนอื่น ๆ ได้หลายแง่หลายมุม การใช้ข้อทดสอบนี้ยัง 2 แบบ 4.1 การทดสอบแบบอัตนัย หรือเจตนาวิสัย (Subjective) เป็นการทดสอบแบบเรียงความ ให้ออกแสดงความคิดเห็น การลำดับเหตุผลได้ดี 4.2 การสอบปรนัยหรือวัตถุวิสัย (Objective) เป็นข้อสอบแบบที่ถามได้กว้างขวาง คลุมเนื้อหาที่เรียน แต่ผู้ตอบไม่ต้องบรรยายหรือ แสดงความคิดเห็น เพียงใช้ความคิดในการเลือก ในการเติมข้อความ ซึ่งนิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน

สรุปว่าการวัดประเมินผลมีหลากหลายวิธี ซึ่งล้วนแล้วแต่เน้นการปฏิบัติจริง ครอบคลุม เนื้อหาและให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาเป็น สามารถประยุกต์ใช้ได้ และมีมาตรฐานสามารถวัดผล และประเมินผล ได้ตามจริง เพื่อช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ส่วนการสรุปผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยพบว่า **ด้านกระบวนการการสอนและเทคนิคการสอน** พบว่านักศึกษาบางคนต้องการให้อาจารย์เพิ่มรายละเอียดในการอธิบายงานแต่ละครั้งให้โอกาสผู้เรียนบ้างถ้าผิดพลาด **ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์** พบว่าในด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาบางคนเสนอแนะว่าอยากให้ อาจารย์มีบุคลิกที่เป็นกันเองกับนักศึกษามากกว่านี้ เพราะบุคลิกแบบเดิมนักศึกษาไม่กล้าเข้าพบ **ด้านสื่อประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก** พบว่าในด้านสื่อประกอบการสอนไม่มีปัญหา เนื่องจากอาจารย์มีการนำนักศึกษาไปศึกษาดู งานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมวลชน และการให้นักศึกษาได้มี โอกาสแก้ปัญหาปฏิบัติการณ์เป็นผู้ประกาศข่าวโดยการใช้สื่อเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่ทันสมัย เป็นส่วนประกอบ ในการนำเสนอ **ด้านการวัดและประเมินผล** พบว่าในด้านการวัดและประเมินผลไม่มีปัญหาเนื่องจากอาจารย์มีการวัดและประเมินผล เป็นระยะสม่ำเสมอและแจ้งผลคะแนนให้ทราบเป็นระยะ เพื่อที่นักศึกษาจะได้ทราบความก้าวหน้าว่ามี คะแนนเก็บเท่าไร เพื่อจะได้ประเมินการทำข้อสอบปลายภาคของตนเอง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพฯ: ศรุสสภา.
- กรมวิชาการ. (2539). **หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กุสุมา ลำนุ้ย. (2539). **การสร้างเจตคติในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ**. วารสารศึกษาศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). **ความคิดเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: บริษัท ซัคเซส มีเดีย จำกัด.
- เจษฎาภรณ์ เหลืองขมิ้น. (2541). **การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากวิธีที่คนที่มีพื้นหลังภาพต่างกัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทัศนีย์ สัตย์มาศ. (2547). **การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิตนา แคมณี และคณะ. (2552). **การนำเสนอรูปแบบเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูงของนิสิต นักศึกษาครูระดับปริญญาตรี สำหรับหลักสูตรครุศึกษา**. รายงานการวิจัยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญชา อึ้งสกุล. (2541). **การส่งเสริมสร้างการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน**. วารสารวิชาการ.

บันลือ พฤษะวัน. (2525). **คู่มือครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ประดิษฐ์ อุดมย์. (2540). **ชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา (มนุษย์กับการเรียนรู้)**. นนทบุรี.

ปัญญา คำสุวรรณ. (2540). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระปริพัฒน์ นาคา. (2544). **ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม**. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2530). **การสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1-6**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ศิริเพ็ญ มากบุญ. (2541). **แต่ผู้เบิกทางแห่งปัญญา**. กรุงเทพฯ: เทพสตรี.

สุเทพ อ่อนใสว. (2541). **องค์ประกอบของการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: เทพสตรี.

Brown, H. Douglas. (1981). **Effective Factors in School Language Learning, in the Second Language Classroom: Direction for the 1980**. New York: Oxford University Press.

Gagne, R. M. (1985). **The Condition of Learning**. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Little wood, William T. (1990). **Foreign and Second Language Learning**. New York: Cambridge University Press.

เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด : พุทธสถานพระวิสุทธินิญาณเถร

Religious Tourism Routes in Roi Et Province:

Buddhasathan-Phravisuddhiyanathera

ประภาส แก้วเกตพงษ์

Prapas Kaewketpong

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University.

E-mail: prapakae@kku.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) : 25 กรกฎาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 25 สิงหาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาเฉพาะพุทธสถานพระวิสุทธินิญาณเถร (หลวงปู่สมชาย จิตติวิริโย) หรือพุทธสถานบึงไทรทอง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา เว็บไซต์ บทความ มีการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งศึกษาใน 3 ประเด็น พบว่า 1) ด้านการจัดการ ยังขาดการจัดการที่เป็นระบบและสัดส่วนที่เหมาะสม ระบบสาธารณูปโภคยังมีน้อยมาก 2) ด้านการประชาสัมพันธ์หรือการโฆษณาทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตยังไม่ทั่วถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ส่วนมากจะเป็นศิษยานุศิษย์ เส้นทาง การเข้าถึงวัดยังไม่สะดวกพอ เลยทำให้ไม่มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่รู้จักเส้นทางดี 3) ด้านการคมนาคม ระบบขนส่งให้บริการไม่เพียงพอ เช่น รถตู้ รถสองแถว รถจักรยานยนต์รับจ้าง ป้ายชี้บอกทางเข้าสู่วัดยังไม่ชัดเจนและไม่เพียงพอ ส่วนป้ายบอกสถานที่และจุดบริการต่างๆ ภายในวัด มองไม่ชัดเจนบางแห่งก็ชำรุด ในส่วนพื้นที่และศาสนสถานต่างๆ มีความสวยงาม เป็นที่ร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อนรวมทั้งการปฏิบัติธรรม

คำสำคัญ : เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนา, พุทธสถานพระวิสุทธินิญาณเถร, จังหวัดร้อยเอ็ด

ABSTRACT

This article aims to study the route of religious tourism in Roi Et Province. By studying only the Buddhist Sangha (Luang Pu Somchai Thitaviriyo) or Bueng Sai Thong Buddhist Temple, Changan District, Roi Et Province. By studying documents, textbooks, websites and articles. There were interviews with tourists and related persons. Which were studied in 3 issues, it was found that, 1) Management There is still a lack of systematic management and

proper proportions. Subsequently, the overall utility system was minimal, still lacking in order. 2) Public relations or advertising through various media, such as radio, television and the Internet are not yet covered by tourists as they should. Most of them are disciples. The route to access the temple is not convenient enough. Therefore, it is not safe for tourists who do not know the route. 3) Transportation The transportation system provides insufficient services such as vans, minibuses, motorcycle taxis. The sign indicating the entrance to the temple was unclear and inadequate. As for the signs indicating the locations and service points within the temple, some are not clearly visible and some are damaged. In the area and various religious places are beautiful and shady, suitable for relaxation and meditation.

Keywords: religious tourism route; Buddhasathan-Phravisuddhiyanathera; Roi Et Province

1. บทนำ

ประเทศไทยเมื่อกล่าวถึงในสายตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีที่ดึงดูดใจ โดยเฉพาะเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนา ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งได้ให้ความสนใจและต้องการที่จะศึกษา ปฏิบัติตามแนวทางพระพุทธศาสนาและในปรัชญา วิถีชีวิตแบบชาวตะวันออก โดยการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติในทางศาสนาหรือการเดินทางเพื่อการแสวงบุญของศาสนิกชนต่างๆ นั้น เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตใจของผู้เดินทาง เช่น พุทธศาสนิกชนเดินทางไปนมัสการสังเวชนียสถาน 4 ตำบล ในประเทศอินเดียและเนปาล และการเดินทางไปทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ตามต่างจังหวัดในเทศกาลต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมทางศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้คนเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกลุ่มหนึ่ง ได้เลือกกิจกรรมทางศาสนาดังกล่าว เป็นทางเลือกในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ สังคมในปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันสูง ผู้คนยึดติดในวัตถุ ทำให้จิตใจของผู้คนตกต่ำ (นงเยาว์ ชาญณรงค์, 2553: 79) หลายคนจึงแสวงหาความสงบสุขจากจิตใจภายใน และสิ่งที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น กอปรกับการท่องเที่ยวที่ผ่านมามีลักษณะของการทำลายทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและการเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เช่น การกดขี่ในทางเพศหรือการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตทรัพย์สิน วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คนในสังคมนั้นๆ อันเป็นการครอบงำและลดศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ดังนั้น การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาถึงข้อปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ควรพิจารณาถึง และปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศก็ให้ความสนใจ ที่จะศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โดยในการศึกษาเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้สนใจและฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับสมาธิวิปัสสนา เฉพาะที่กองวิปัสสนาธุระ วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพมหานคร และบ้านแสงธรรม (House of Dhamma) ซึ่งได้จัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา และเป็นศูนย์ข้อมูลทางพระพุทธศาสนาในระดับ

นานาชาติ (กุลวรา สุวรรณพิมล, 2548: 114) โดยเฉลี่ยแล้วจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สนใจและทดลองปฏิบัติจำนวนเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีการสอนเกี่ยวกับสมาธิวิปัสสนาตามวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในบรรดานักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ยังมีนักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งที่ทำให้ความสนใจ ศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง ซึ่งจัดเป็นการเดินทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และความสงบสุขต่อผู้เดินทางและเพื่อนมนุษย์ โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวกำลังได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุ และนักการศึกษาที่สนใจในวิถีชีวิตของชาวเอเชีย นับได้ว่าการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและปฏิบัติทางศาสนา ได้เป็นทางเลือกหนึ่งในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสมควรที่จะมีการศึกษาและส่งเสริมกันอย่างจริงจัง ในฐานะประเทศไทยเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนา (วรรณ วลัยวานิช, 2539: 64)

การท่องเที่ยวในแนวพุทธ มิใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาล ซึ่งมีค่านิยมต่างๆ เช่น ธรรมสัญจร การจาริกแสวงบุญ การเดินทางแสวงบุญ หรือแม้แต่ในปัจจุบันที่ว่า การท่องเที่ยวแนวพุทธ หรือ Buddhist Tourism ซึ่งถ้าหากกล่าวถึงพระพุทธวจนะในคราวที่ส่งสาวกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ว่า “จรด ภิกขเว พุทฺชนิตาย พุทฺชนสุขาย โลกานุกมปายฯ (ที.ม. 2/52/55) ภิกขุทั้งหลาย พวกท่านจงเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข แก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก ” หรือกล่าวโดยย่อว่า “จงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และมีความสุขของคนหมู่มาก”

จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวแนวพุทธในแต่ละนิกาย ล้วนมีความหมายเพื่อการแสวงหาความรู้ ศึกษาหาข้อปฏิบัติอันเป็นหลักในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง ไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น ซึ่งหมายถึงเป็นการเดินทางที่ก่อประโยชน์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวและผู้ให้บริการ อันจะนำมาซึ่งความสงบสุข สันติภาพ แก่มวลมนุษยชนทุกหมู่เหล่า มิได้เป็นการเดินทางเพื่อบังเบียดผู้อื่น หรือเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเดินทางที่ควบคู่ไปกับการศึกษา การพัฒนาจิตใจของผู้เดินทาง และการปฏิบัติในหนทางที่ถูกต้องแก่เพื่อนมนุษย์ รวมถึงหมู่มสัตว์และสิ่งแวดล้อม อันเป็นวิถีทางแห่งธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ ที่ทุกสรรพสิ่งล้วนพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และเพื่อความดีงามของสังคมและสรรพสิ่งในโลก อาจกล่าวโดยสรุปว่า การท่องเที่ยวแนวพุทธ คือ การเดินทางเพื่อการศึกษา พัฒนาจิตใจ การปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องแก่เพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ในลักษณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลต่อสรรพสิ่ง

จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนาหลายแห่ง ในครั้งนี้จะศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเฉพาะพุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถร ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นจุดที่สามารถเดินทางไปได้ง่าย เพราะอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองร้อยเอ็ด สถานที่แห่งนี้ติดริมถนนสายร้อยเอ็ด-กาฬสินธุ์ นักท่องเที่ยวสามารถแวะเข้ากราบนมัสการ เยี่ยมชมสถานที่ได้อย่างสะดวก ที่สำคัญสถานที่แห่งนี้เกิดจากการดำริของพระวิสุทธิญาณเถร (หลวงปู่สมชาย ฐิตวิริโย) ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ท่านจาริกไปจำพรรษาและสร้างวัดป่าเขาสุกิม จังหวัดจันทบุรี จนเป็นที่รู้จักของคนไทยและต่างประเทศ แม้ว่าท่านจะไปอยู่ต่างถิ่นที่ห่างไกล แต่ก็ยังดำริที่จะมาพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนให้เจริญก้าวหน้า โดยการสร้างพุทธสถานบึงไทรทองนี้ขึ้นมา เพื่อให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม ให้พุทธศาสนิกชนที่เคารพนับถือได้เดินทางมากราบไหว้ละพักผ่อนหย่อนใจ

2. ความหมายการท่องเที่ยว

ปรีชา แดงโรจน์ ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ 1. ต้องมีการเดินทาง 2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน 3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง (ปรีชา แดงโรจน์, 2544 : 29)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้อธิบายศัพท์ การท่องเที่ยว ไว้ว่าเป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างขวาง เพราะว่ามีได้หมายความแต่เฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงรื่นรมย์ดังที่คนส่วนมากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษาเพื่อติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้อง นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ฉะนั้น ปรากฏการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน จึงเป็นกิจกรรมรายใหญ่ที่มีการขยายตัวตามลำดับ จนกระทั่ง มีผู้กล่าวว่าธุรกิจการท่องเที่ยวในทุกวันนี้เป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลกหากเทียบกับธุรกิจอื่นๆ ด้วยกัน (นิคม จารุมณี, 2544 : 1)

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นการเดินทางโดยมีเหตุผลทางศาสนาเป็นหลัก ถือเป็นปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่ยุคแรกๆ ซึ่งเหตุผลในการเดินทางที่แท้จริงแล้ว อาจไม่มีการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในปัจจุบันการเดินทางลักษณะนี้มักจะรวมกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมทางพุทธศาสนาเข้าอยู่ด้วย ผู้ที่นับถือศาสนาต่างๆ มักจะมีความเชื่อในการทำกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งอาจรวมถึงการเดินทางไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือประกอบพิธีกรรม อย่างไรก็ตาม กิจกรรมบางอย่างได้ลดความนิยมไป เนื่องจากจำนวนผู้ที่นับถือศาสนาหรือความเชื่อนั้นลดลง สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา มิได้มีเพียงผู้ที่นับถือศาสนานั้นเท่านั้นที่เข้าเยี่ยมชม หากแต่นักท่องเที่ยวอื่นๆ ยังให้ความสนใจเข้าชมความงามหรือเข้าไปพักผ่อนสงบจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมที่วุ่นวายในปัจจุบันนี้ ผู้คนโดยทั่วไปต่างให้ความสำคัญสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาเป็นที่พึงพิงทางจิตใจกันมาก (ศุภลักษณ์ อัครางกูร, 2551 : 57)

การท่องเที่ยวเชิงศาสนา หมายถึง การเดินทางไปท่องเที่ยวยังศาสนสถาน (Religious Place) เพื่อเยี่ยมชมหรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นมัสการศาสนสถานและพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ครอบคลุมถึงสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ได้แก่ สถานที่ตั้งของอาคารที่ประดิษฐานรูปเคารพ สถานที่สำหรับบรรดาศาสนิกชนมาประชุมกันเพื่อทำพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดจนที่พำนักของนักบวชตามศาสนานั้นๆ โดยมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ ตามกิจกรรมการใช้งานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงศาสนายังหมายถึง การเดินทางเพื่อการบำบัดจิตใจตามหลักพุทธศาสนา หรือการบำบัดจิตใจ โดยการฝึกปฏิบัติตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การนั่งสมาธิและการทำวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อการผ่อนคลายและลดความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน ซึ่งการฝึกตนนี้จะต้องเข้าไปฝึกปฏิบัติตนภายในพุทธสถาน โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับโลกภายนอกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

3. ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา

แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน หมายถึง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องกับศาสนา คือ ที่ประดิษฐานรูปเคารพ สถานที่สำหรับบรรดาศาสนิกชนมาประชุมกันเพื่อทำพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดจนที่

พำนักของนักบวชตามศาสนานั้นๆ ศาสนสถานของศาสนาพุทธ ได้แก่ วัด เจดีย์พระธาตุ ปรางค์ เช่น วัดพนัญเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระธาตุทริภุญชัย จังหวัดลำพูน และพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

2. แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถานปฏิบัติธรรม หมายถึง สถานที่สำหรับบำบัดจิตใจโดยการเข้าฝึกปฏิบัติตามแนวทางพุทธศาสนา ได้แก่ การนั่งสมาธิและทำวิปัสสนากรรมฐานเพื่อการฝึกฝนจิตใจให้สงบ สถานที่ปฏิบัติธรรม เช่น เสถียรธรรมสถาน สำนักปฏิบัติวิปัสสนาอ้อมน้อย เป็นต้น

4. จุดประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา

การท่องเที่ยวเชิงศาสนามีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวทั่วไป ที่เป็นการเดินทางเพื่อชื่นชมความงดงามจากภายนอกที่เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่มิได้เป็นการพัฒนาในด้านจิตใจหรือการเข้าถึงนามธรรมที่เป็นองค์รวมของสรรพสิ่ง ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาถึงการเดินทางเพื่อการศึกษาพัฒนาจิตใจ และการปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งสามารถระบุดจุดประสงค์ได้ ดังนี้

1. เป็นการเดินทางเพื่อการศึกษา เรียนรู้ และปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องตามหลักของศาสนา
2. เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และจิตใจของผู้เดินทางให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง
3. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างเพื่อนมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อเป็นการสร้างประโยชน์ ความสงบสุข สันติภาพต่อมวลมนุษย และต่อสรรพสิ่งอย่างเกื้อกูล (ปรีชา แดงโรจน์, 2554: 94)

จากจุดประสงค์ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการมุ่งหวังเพื่อสร้างความดีงามทั้งของนักท่องเที่ยวและสังคม ในการที่จะปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นในแนวทางที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักการของศีล สมาธิ และปัญญา กล่าวคือ เริ่มต้นจากศีล คือ ข้อปฏิบัติทางกาย วาจา ที่ไม่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น เช่น ไม่โกหก หลอกหลวง โกงค่าบริการ หรือการแสวงหาความสุขทางกามารมณ์ (Sex Tour) แล้วแสวงหาความรู้ความเข้าใจทางด้านจิตใจ คือ เพื่อให้เข้าใจตนเองมากขึ้นจากการเรียนรู้ทั้งรูปธรรมและนามธรรมและฝึกฝนจิตใจ สมาธิ โดยจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้พบปะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนหนึ่ง พบว่า หลายคนมีความสนใจที่จะศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับสมาธิ วิปัสสนา ตามหลักของพระพุทธศาสนา และสุดท้าย คือ เป็นการพัฒนาให้เกิดปัญญา ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีงามแก่เพื่อนมนุษย์ และต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่เกื้อกูลกัน

5. พุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถร

สถานที่แห่งนี้เกิดจากคำริของพระวิสุทธิญาณเถร (สมชาย ฐิตวิริโย) เพื่อให้เป็นอนุสรณ์สถานสุสานแห่งความดีรำลึกถึงท่านในฐานะที่บ้านเหล่าจิว ตำบลจันทาร อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นบ้านเกิดเมื่อนอนของพระเดชพระคุณท่าน และเพื่อให้เป็นศูนย์รวมของพุทธศาสนิกชนที่มีความเคารพในพระวิสุทธิญาณเถรหรือหลวงปู่สมชาย ฐิตวิริโย ได้มารำลึกนึกถึงคุณูปการที่ท่านได้ดำรงรักษาพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง

การสร้างศาสนสถานไม่ว่าจะเป็นที่วัดเขาสุกิม จังหวัดจันทบุรีแล้ว ท่านก็ไม่ลืมที่จะกลับมาพัฒนาบ้านเกิดของท่าน โดยเฉพาะจังหวัดร้อยเอ็ดที่อำเภอจังหาร จึงได้สร้างพุทธสถานวิสุทธิญาณเถรหรือพุทธสถานบึงไทรทองขึ้น

จากนั้นพุทธศาสนิกชนในสายบุญที่เป็นศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย พอทราบข่าวการก่อสร้างจึงร่วมกันสานต่อ แม้ในปัจจุบันจะยังไม่เสร็จสมบูรณ์แต่ก็บ่งบอกได้ถึงความศรัทธา และความยิ่งใหญ่ของบริเวณสถานที่ โดยเฉพาะพระพุทธรูปปฏิมาพระพุทธรเจ้า 5 พระองค์ที่แกะจากหินอ่อนจากประเทศพม่ามาประดิษฐานเอาไว้ให้ผู้คนที่ได้เดินทางผ่านไปมาได้แวะกราบสักการะ จึงถือว่าพุทธสถานแห่งนี้เป็นสถานที่รักษาศิลปะและวัฒนธรรมวิถีพุทธเอาไว้ได้เป็นอย่างดี ทุกวันพระและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะมีกิจกรรมให้พุทธศาสนิกชนได้มาปฏิบัติกิจเจริญสมาธิทำบุญหนุนทานอย่างต่อเนื่อง ถือได้ว่าเป็นศูนย์ปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดร้อยเอ็ดอีกแห่งด้วยบริเวณที่กว้างใหญ่มีธารน้ำล้อมรอบ ต้นไม้ขนาดใหญ่ เป็นสถานที่สบายร่มรื่น ไม่ใกล้ไม่ไกลจากชุมชนมากนักเหมาะแก่การมาปฏิบัติธรรมโดยแท้

สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญภายในวัด

สถานที่แห่งนี้มีชื่อเรียกว่า พุทธสถานบึงไทรทองหรือพุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถร นอกจากบริเวณสถานที่ที่กว้างใหญ่แล้ว ภายในวิหารแห่งนี้ยังมีสถานที่สำคัญให้พุทธศาสนิกชนได้เยี่ยมชมและกราบสักการะ เช่น กุฏิไม้จำลอง 2 ชั้นของหลวงปู่สมชาย วิหารพระพุทธรเจ้า 5 พระองค์ วัสดุองค์พระพุทธรูปเป็นหินอ่อนสีขาวนำมาจากประเทศพม่า วิหารศาลาการเปรียญ 2 ชั้น ชั้นบนมีมณฑปประดิษฐานพระพุทธรูปหินอ่อนอีกองค์และรูปเหมือนพระเดชพระคุณพระวิสุทธิญาณเถร ภายในนั้นเป็นลวดลายผ้าไหมมัดหมี่พื้นผ้าถุงแบบอีสานวิจิตรงดงามอย่างยิ่ง ส่วนชั้นล่างที่กำลังก่อสร้างเป็นห้องโถงขนาดใหญ่ประดิษฐานรูปเหมือนหลวงปู่สมชายที่แกะจากหินอ่อนสีขาวประดิษฐานเอาไว้ หากใครผู้ใดมาเห็นยอมเป็นบุญที่ได้มาพบสถานที่แห่งนี้อย่างแน่นอน ทั้งมุมมองเรื่องโครงสร้าง วัสดุที่ใช้ ประติมากรรม จิตรกรรม ที่คงความเป็นวัฒนธรรมวิถีพุทธอย่างลงตัว

ภาพประกอบที่ 1

กุฏิไม้จำลองของพระวิสุทธิญาณเถร (สมชาย ฐิตวิริโย)

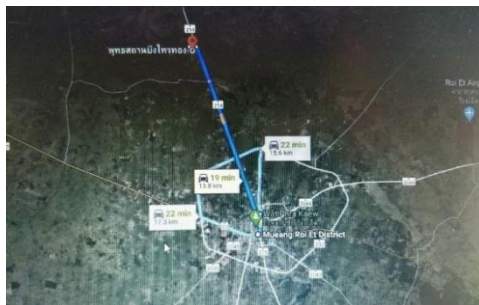
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2565

ภาพประกอบที่ 2 พระพุทธปฏิมาพระพุทธรเจ้า 5 พระองค์หินอ่อนขนาดใหญ่ในมณฑป
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2565

เส้นทางไปพุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถร

การเดินทางไปพุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถรหรือพุทธสถานบึงไทรทอง อำเภोजังหาร ค่อนข้างสะดวกเพราะไม่ห่างจากตัวเมืองร้อยเอ็ด อีกทั้งยังเป็นถนน 4 เลนส์ไปจนถึงทางที่จะเลี้ยวเข้าไปพุทธสถานฯ โดยเริ่มจากสี่แยกบ้านบัว ไปตามเส้นทางถนนทางหลวงหมายเลข 214 ระยะทาง 13.8 กม. ใช้เวลาเดินทางประมาณ 19 นาที ซึ่งเป็นเส้นทางระหว่างร้อยเอ็ด-กาฬสินธุ์ สามารถเดินทางได้ทั้งรถยนต์ส่วนตัวและรถโดยสารประจำทาง

ภาพประกอบที่ 3 แผนที่เส้นทางผ่านดาวเทียมแสดงเวลาและระยะทาง
ภาพจาก <https://www.google.com/search> สืบค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2565

ภาพประกอบที่ 4 แสดงเส้นทางและป้ายบอกทางเข้าพุทธสถานวิสุทธิญาณเถร
เป็นอีกเส้นทางที่เข้าไปด้านหลัง สภาพถนนเป็นลูกรังประมาณ 700 เมตร
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2565

จุดแวะพักและสถานที่สำคัญระหว่างทาง

จากการลงพื้นที่ที่จะเห็นว่ามีจุดแวะพักและรับประทานอาหารระหว่างทางได้หลายที่ ตามระยะทางที่ไป โดยเริ่มจากแยกไฟแดงบ้านบัวจะมี 7-Eleven ปตท. 4 แยกบ้านบัว โฮมมาร์ท ร้อยเอ็ดรุ่งเรือง Diva House Café โรงแรมตะวันนาร้อยเอ็ด วนิดาหุมกระทะ ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านโอท็อป ผ่านตลาดสดจังหวัดหามีอาหารผลไม้มากมาย ก๋วยเตี๋ยวเรือทิพย์ ธกส.อำเภอจังหาร ร้านนมหวานซานเมือง จังหารคาร์แคร์ ร้านลาบช่างฟี Wondrous Village Hotel Roi-et เป็นโรงแรมที่พักที่ใกล้ที่สุด สถานที่สำรวจแยกไฟแดงบ้านเหล่าจิวให้เลี้ยวซ้ายมือไปตามป้ายทางเข้าบ้านเหล่าจิว ระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร ก็จะถึงป้ายบอกทางไปพุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถรได้

6. บทสรุป

จากการลงไปพื้นที่และสอบถามจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิ นักท่องเที่ยว ชาวบ้าน ฯลฯ ทำให้ทราบว่ายังคงมีปัญหาและอุปสรรค 3 ด้าน ได้แก่

ด้านการจัดการท่องเที่ยว ยังขาดการจัดการที่เป็นระบบและสัดส่วนที่เหมาะสม เพราะยังขาดระบบการบริหารจัดการ

ด้านการประชาสัมพันธ์หรือการโฆษณาทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตยังไม่ทั่วถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเท่าไรนัก ส่วนมากจะเป็นกลุ่มศิษยานุศิษย์ ส่วนเส้นทางการเข้าถึงวัดยังไม่สะดวกพอเลยทำให้ไม่มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่รู้จักเส้นทาง

ด้านการคมนาคม ระบบขนส่งให้บริการไม่เพียงพอ เช่น รถตู้ รถสองแถว รถจักรยานยนต์รับจ้าง ป้ายขึ้นรถทางเข้าสู่วัดยังไม่ชัดเจนและไม่เพียงพอ ส่วนป้ายบอกสถานที่และจุดบริการต่างๆ ภายในวัด มองไม่ชัดเจนบางแห่งก็ชำรุด

จากบทสรุปทั้ง 3 ด้าน ทำให้เห็นแนวทางเพื่อการพัฒนา ดังนี้

ด้านการจัดการท่องเที่ยว บุคลากรภายในเองควรเอาใจใส่ร่วมกันคิด ช่วยกันรักษาร่วมกันพัฒนา และรักษาสิ่งที่เป็นสมบัติของส่วนรวมอันเป็นสมบัติของพระศาสนาและเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะเรื่องของความสะอาด บุคลากรที่มีหน้าที่ดูแลสถานที่ต้องเอาใจใส่ให้มากๆ เพราะความสะอาดของสถานที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ควรบูรณปฏิสังขรณ์ พัฒนาศาสนสถาน สถานที่ชำรุดทรุดโทรม เช่น องค์พระมหาธาตุ ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง อุโบสถ หอมน้ำ เป็นต้น ควรปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความร่มรื่นและเป็นการทำให้ภูมิทัศน์ของวัดสวยงาม น่ารื่นรมย์ เหมาะกับการจัดกิจกรรมต่างๆ

ด้านประชาสัมพันธ์ วัดควรเพิ่มเติมในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรให้ความสำคัญกับความสะอาดและความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้แก่นักท่องเที่ยว แรงจูงใจเกี่ยวกับสถานที่ควรมีการทำสื่อหรือการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มหลายช่องทาง โดยส่วนใหญ่จะรับรู้ข่าวสารในรูปผู้ใหญ่เคยมาเคารพกราบไหว้ และบรรดาศิษยานุศิษย์

ด้านการคมนาคม ควรเพิ่มจำนวนป้ายบอกสถานที่ ป้ายชี้ทางเข้าสู่วัดให้ชัดเจน จุดบริการต่างๆ ควรมีป้ายทางหลวงบอกทางอย่างชัดเจน เช่น หลัทธิโลเมตรบอกทิศทางการเข้าสู่วัด และควรเพิ่มจำนวนป้ายบอกเส้นทางการเดินชมภายในสถานที่ เพื่อให้ผู้มาเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย ไม่ง่วง ไม่สับสน จะทำให้ผู้มาเที่ยวได้ชมครบทุกสถานที่ ควรรักษาความสะอาด ควรมีระบบขนส่งที่ให้บริการอย่างเพียงพอ เช่น รถตู้ รถสองแถว รถจักรยานยนต์รับจ้าง เพื่อให้เข้าถึงวัดได้สะดวก

สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ควรเร่งดำเนินการปรับปรุง พัฒนาสภาพพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้แล้วเสร็จ ควรประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ทั้งทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตและแผ่นพับ เป็นต้น เนื่องจากผลของการสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาไม่ค่อยทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้มากนัก จะทราบเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวหลัก ๆ เท่านั้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปช่วยทางวัดบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ให้เป็นระเบียบและสวยงาม ควรประสานกับสำนักงานวัฒนธรรม กรมประชาสัมพันธ์จังหวัด เพื่อเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ ควรจัดระบบการเดินทางโดยสารในท้องถิ่นให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2525). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พิมพ์เนื่องในวโรกาสครบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พุทธศักราช 2525**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

กุลวรา สุวรรณพิมล. (2548). **ความหมายของนักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อิน.คอมแพคท์พริ้นท์.

นงเยาว์ ชาญนรงค์. (2553). **วัฒนธรรมและศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นิคม จารุมณี. (2544). **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ปรีชา แดงโรจน์. (2554). **อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ไฟว์แอนด์โฟร์ พริ้นติ้ง.

วรรณ วังวานิช. (2539). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2551). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.

ประธานสงฆ์พุทธสถานวิสุทธิญาณเถร. (2565, 16 เมษายน). **สัมภาษณ์**.

นายสมัย ไชยศ นายกเทศมนตรีตำบลจังหาร. (2565, 16 เมษายน). **สัมภาษณ์**.

นายบรรจง ทองเฟื่อง นักท่องเที่ยวทั่วไป 1. (2565, 16 เมษายน). **สัมภาษณ์**.

นายจินดา แก้วสีโท นักท่องเที่ยวทั่วไป 2. (2565, 16 เมษายน). **สัมภาษณ์**.

นายอภิชาติ กุศลธานี นักท่องเที่ยวทั่วไป 5. (2565, 16 เมษายน). **สัมภาษณ์**.

คุณธรรมจริยธรรมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสม
Morality, Ethics, and Use of Information Technology for Appropriateness
in Presenting Information

มนัสวี ศรีนนท์

Manatsawee Srinont

สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

Institute for Innovative Learning, Mahidol University

E-mail: b_av7@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 22 กรกฎาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 29 สิงหาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์นี้ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสม ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่าผู้นำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีคุณธรรมจริยธรรมดังนี้ 1. ต้องมีความละเอียดใจในการนำเข้าสู่ข้อมูลเท็จ สอดคล้องกับที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้มีจิตเมตตาแนะนำเสนอข้อมูล 2. ต้องมีความเกรงกลัวต่อผลที่จะเกิดขึ้นต่อการสร้างข้อมูลเท็จ สอดคล้องกับที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้มีศีล 3. ต้องมีความนึกคิดที่ดี ไม่เผลอสติจนทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้มีความเพียรในอธิจิต และ 4. ต้องมีความตระหนักรู้สึกตัวอยู่เสมอ เข้าใจตามข้อเท็จจริงของเรื่องราว สอดคล้องกับที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้ไม่ว่าร้ายใครและไม่ทำร้ายใคร

คำสำคัญ : คุณธรรมจริยธรรม, เทคโนโลยีสารสนเทศ, พระพุทธเจ้า

ABSTRACT

The aim of this article is to study and analyze the morality and ethics of using information technology to present information appropriately. The results of the analysis revealed that reporters through information technology must have the following moralities and ethics; 1) the reporters must be ashamed to enter false information in accordance with what the Lord Buddha taught in terms of having a compassionate mind to present information; 2) the reporters must be fear of the consequences of creating false information in accordance with what the Lord Buddha taught in terms of being moral; 3) the reporters

must be conscious, not mindless until doing the wrong action in accordance with what the Lord Buddha taught in terms of persevering in the higher mentality; and 4) the reporters must be aware at all times and understand the facts of the information in accordance with what the Lord Buddha taught in terms of not having bad speech and not hurting anyone.

Keywords : the morality and ethics, information, the Lord Buddha

1. บทนำ

เรื่องราวต่อไปนี้เป็นเนื้อหาที่ผู้เขียนจะนำเสนอให้ทราบกันโดยไม่ต้องใช้เวลามากนักในการอ่านศึกษา โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของทุกคนและเป็นเรื่องที่คุณในยุคนี้ไม่มีใครไม่ได้เกี่ยวข้อง กล่าวคือสิ่งที่เรียกว่าเทคโนโลยีสารสนเทศที่แต่ละคนใช้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต เช่น นักเรียนก็ใช้สิ่งเหล่านี้เพื่อการศึกษาหาความรู้หรือเพื่อความบันเทิง องค์กรหรือสถาบันการศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ เป็นต้น เรื่องนี้จึงเป็นประเด็นที่ควรจะได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ให้เห็นถึงประโยชน์หรือคุณค่าที่เกิดขึ้นกับผู้คนในสังคม แต่ถ้าทุกคนในสังคมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมแล้ว เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถทำลายความเป็นคนและสังคมได้เหมือนกัน สำหรับบริษัทแห่งการมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสมเป็นเรื่องที่จะไม่กล่าวถึงไม่ได้ ด้วยว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสมนั้นจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการมีคุณธรรมจริยธรรมประกอบด้วยนั่นเอง ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตและการทำงานได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นพิษภัยหรือเป็นโทษกับทุกฝ่าย ต่อไปนี้ ผู้เขียนจะได้นำเสนอรายละเอียดเรื่องนี้ตามหลักการเป็นลำดับไป

2. คุณธรรมจริยธรรมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสม

ปัจจุบันการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกองค์กร การเชื่อมโยงสารสนเทศผ่านทางคอมพิวเตอร์ทำให้สิ่งที่มีค่ามากที่สุดของระบบคือข้อมูลและสารสนเทศอาจถูกจารกรรม ถูกปรับเปลี่ยน ถูกเข้าถึงโดยที่เจ้าของไม่รู้ตัว ถูกปิดกั้นขัดขวางให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ หรือถูกทำลายเสียหายไป ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ไม่ยากบนโลกของเครือข่าย โดยเฉพาะเมื่ออยู่บนอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การมีคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีนำเสนอข้อมูลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ กล่าวคือผู้ใช้หรือนำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นจะต้องปฏิบัติตามหลักการดังนี้

1. ไม่ควรให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
2. ไม่บิดเบือนความถูกต้องของข้อมูลให้ผู้รับคนต่อไปได้ข้อมูลที่ผิด
3. ไม่ควรเข้าถึงข้อมูลของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
4. ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลกับผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาต
5. ไม่ทำลายข้อมูล
6. ไม่เข้าควบคุมระบบบางส่วนหรือทั้งหมดโดยไม่ได้รับอนุญาต

7. ไม่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจว่าตัวเองเป็นอีกบุคคลหนึ่ง
8. การขัดขวางการให้บริการของเซิร์ฟเวอร์ โดยการทำให้มีการใช้ทรัพยากรของเซิร์ฟเวอร์จนหมดหรือถึงขีดจำกัดของมัน
9. ไม่ปล่อยหรือสร้างโปรแกรมประสงค์ร้าย (Malicious Program) ซึ่งเรียกล่อๆ ว่า (Malware) เป็นโปรแกรมที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อทำการก่อกวน ทำลาย หรือทำความเสียหายระบบคอมพิวเตอร์ เครือข่าย โปรแกรมประสงค์ร้ายที่แพร่หลายในปัจจุบันคือไวรัสเวิร์ม และม้าโทรจัน
10. ไม่ก่อความรำคาญให้กับผู้อื่นโดยวิธีการต่าง ๆ
11. ไม่ผลิตหรือใช้สปายแวร์ (Spyware) โดยสปายแวร์จะใช้ช่องทางการเชื่อมต่อทางอินเทอร์เน็ตเพื่อแอบส่งข้อมูลส่วนตัวของผู้นั้นไปให้กับบุคคลหรือองค์กรหนึ่งโดยที่ผู้ใช้ไม่ทราบ
12. ไม่สร้างหรือใช้ไวรัส (weerapong Gh, เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา, <https://sites.google.com/site/chaiyapade571031196/2-khunthrm-crythrm-ni-kar-chi-thekhnoloyi-sarsnthes>, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 15 พฤษภาคม 2565)

อีกแนวคิดหนึ่ง พุทธรักษ์ มุลเมือง และสุชีวา วิชัยกุล กล่าวถึงจรรยาบรรณที่ผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต้องไม่ใช่คอมพิวเตอร์ทำร้าย หรือละเมิดผู้อื่น ต้องไม่รบกวนการทำงานของผู้อื่น ต้องไม่สอดแนมแก้ไข หรือเปิดดูแฟ้มข้อมูลของผู้อื่น ต้องไม่ใช่คอมพิวเตอร์เพื่อการโจรกรรมข้อมูลข่าวสาร ต้องไม่ใช่คอมพิวเตอร์สร้างหลักฐานที่เป็นเท็จ ต้องไม่คัดลอกโปรแกรมของผู้อื่นที่มีลิขสิทธิ์ ต้องไม่ละเมิดการใช้ทรัพยากรคอมพิวเตอร์โดยที่ตนเองไม่มีสิทธิ์ ต้องไม่นำเอาผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ต้องคำนึงถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับสังคมอันติดตามมาจากการกระทำของท่าน ต้องใช้คอมพิวเตอร์โดยเคารพกฎระเบียบ กติกา และมีมารยาท (คุณธรรมและจริยธรรมในการใช้สารสนเทศ, <https://computer.bcnv.ac.th/khunthrm-laea-crythrm-ni-kar-chi-sarsnthes>, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 15 พฤษภาคม 2565)

ส่วนคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีตามคำสอนของพระพุทธเจ้า นั้นสามารถมองได้อย่างหลากหลายประเด็นเช่นเดียวกัน สำหรับในที่นี้ ผู้เขียนขอเสนอตามคุณสมบัติของผู้นำเสนอข้อมูล หลักการนำเสนอข้อมูล และวิธีการนำเสนอข้อมูล ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักคำสอนของพระพุทธองค์ดังนี้

คุณสมบัติผู้นำเสนอข้อมูล

คุณธรรมจริยธรรมที่เป็นคุณสมบัติภายในและภายนอกของผู้นำเสนอคือมีจุดมุ่งหมายให้ได้รับความสุขความเจริญแก่ผู้ฟังหรือผู้รับสารผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศดังนี้

1. ปณิธาน ผู้นำเสนอพึงตั้งเมตตาจิตไว้ในใจของตน หวังอนุเคราะห์ ไม่ใช่เพื่อหวังลาภสักการะและไม่นำเสนอกระทบใครให้เสียหาย หรือตำหนิตรงๆ ทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พอใจ
2. ปฏิสัมภิตา ผู้นำเสนอมีความเข้าใจปัญหา แดกฉานในอรรถนะ (เนื้อหาสาระ) เข้าใจในธรรม (อธิบาย ย่อหรือพิสดารได้) เข้าใจในหลักนิรุกติ (การซ้ำซ้อนในภาษา) และเข้าใจในหลักปฏิภาณ คือ ไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
3. พหูสูต ผู้นำเสนอต้องคงแก่เรียน ฟังมาก จำได้ คล่องปาก เพ่งพินิจให้ขึ้นในใจของตนและสามารถขบคิดได้ด้วยทฤษฎีคือเห็นตามได้ด้วยเหตุผลที่เป็นจริง

4. การรู้จักนำเสนอไปตามขั้นตอน การนำเสนอไปโดยคำนึงถึงภาวะของผู้ฟังเป็นหลัก โดยเริ่มจากสิ่งที่มองเห็นได้ด้วยตา ไปจนถึงพิจารณาเห็นด้วยปัญญาภายในของตน (Channarongs22, การเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ, <https://channarongs22.wordpress.com>, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 15 พฤษภาคม 2565)

หลักการนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พุทธศาสนิกชนนำเสนออย่างมีคุณธรรมจริยธรรม ไม่เป็นการนำเสนอเพื่อผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก ส่วนชีวิตคนอื่นหรือสังคมจะเป็นอย่างไรไม่สนใจ ดังนั้น พระพุทธองค์จึงเสนอหลักการนำเสนอข้อมูลให้กับผู้อื่นหรือสังคมผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศดังนี้

1. อนุปวาโท แปลว่า ไม่ว่าร้ายใคร ไม่โจมตีใคร
2. อนุปมาโต แปลว่า ไม่ทำร้ายใคร ไม่ใช้กำลังเพื่อไปบังคับให้ใครเชื่อ ไม่ทำร้าย
3. ปาฏิโมกฺเข จ สํวโร แปลว่า มีความสำรวมในศีลและมารยาทให้ดี
4. มตฺตถนฺนํ จ ฆตฺตสมิํ แปลว่า รู้จักประมาณในการรับประทาน
5. ปนฺตถจ สยนาสนํ แปลว่า นั่งนอนในที่สงบ
6. อธิจิตฺเต จ อาโยโค แปลว่า ประกอบความเพียรในอธิจิต (ขุ.ธ. 25/24/33-34)

วิธีการนำเสนอข้อมูล

พระพุทธเจ้าสอนให้ประชาชนรู้จักตนเองและสังคมอย่างมีสติ ไม่ทำร้ายตนเองและคนอื่น ดังนั้นวิธีการนำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศนี้จึงควรใช้เพื่อให้ผู้รับสารได้รับประโยชน์เป็นสำคัญดังนี้

1. นำเสนอเพื่อให้ผู้ฟังรู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งที่ควรรู้ควรเห็น
2. นำเสนอเพื่อให้ผู้ฟังเห็นจริงได้
3. นำเสนอเพื่อให้ผู้ฟังได้รับผลแห่งการปฏิบัติตามสมควร (ม.ม. 13/330/322)

อีกนัยหนึ่ง วิธีการนำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศควรได้ดำเนินการอย่างมีหลักการดังนี้

1. นำเสนอจากรูปธรรมไปหานามธรรม นำเสนอจากสิ่งที่รู้เห็นได้ง่าย เข้าใจกันอยู่แล้ว ไปยังสิ่งที่รู้เห็นได้ยากหรือยังไม่เข้าใจ

2. นำเสนอหลุ่มลึกลงตามลำดับ นำเสนอเรื่องจริงที่เคยรู้ ไปสู่เรื่องจริงที่ผู้ฟังไม่เคยรู้มาก่อน
3. นำเสนอด้วยอุปกรณ์เสริม ยกเรื่องที่มาแสดงให้ดู เพื่อให้ผู้ฟังเห็นด้วยตา ด้วยหู
4. นำเสนอตรงจุด ตรงประเด็น ไม่วกไปวนมาหรือสอนออกนอกเรื่อง
5. นำเสนอแต่พอดีเท่าที่จำเป็น สิ่งที่เขาอยากรู้ ไม่ได้สอนทุกเรื่อง
6. นำเสนอมีเหตุมีผล ผู้ฟังตรงเห็นจริงตามได้
7. นำเสนอสิ่งที่มีความหมาย เป็นประโยชน์ มีสาระแก่ผู้ฟัง

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด จะเห็นได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญมากในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสม โดยเป็นคุณธรรมจริยธรรมทั่วไปที่มีการกล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูล ซึ่งผู้นำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศนี้จะต้องให้ข้อมูลที่จริง

ไม่ใช่ข้อมูลเท็จ เพราะหากเป็นข้อมูลที่นำส่งออกไปเป็นข้อมูลไม่จริง ผลเสียก็จะเกิดขึ้นกับทุกฝ่าย อีกประการหนึ่ง หากมองผ่านคุณธรรมจริยธรรมในพุทธศาสนาแล้ว ก็ได้มีการระบุถึงการนำเสนอข้อมูลหรือการเทศนา การเผยแผ่หลักคำสอน ควรเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ กล่าวคือผู้นำเสนอข้อมูล หลักการนำเสนอข้อมูล และวิธีการนำเสนอข้อมูล ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักคำสอนของพระพุทธองค์ด้วย

3. วิเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสม

สำหรับคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมนี้ ผู้เขียนจะเน้นไปที่ผู้นำเสนอข้อมูลเป็นหลัก เพราะการนำเสนอประเด็นใดๆ ก็ตาม หากผู้นำเสนอข้อมูลนั้นมีความดีงามหรือมีคุณธรรมจริยธรรมประจำตัวแล้ว ย่อมเป็นที่เชื่อมั่นได้ว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมจะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน ดังนั้น คุณธรรมจริยธรรมที่จะวิเคราะห์แสดงจึงจัดว่าเป็นต้นน้ำของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม แต่สำหรับเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนี้มีผู้กล่าวไว้อย่างหลากหลายหัวข้อ ผู้เขียนจึงขอยกคุณธรรมจริยธรรมบางประเด็นมากล่าวเพื่อนำไปสู่การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไป กล่าวคือในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสมนี้ ผู้นำเสนอข้อมูลต่างๆ ต้องประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรม 4 ประการ ติดตัวอยู่เสมอ เพราะหากผู้นำเสนอข้อมูลขาดคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าวแล้ว การนำเสนอข้อมูลที่เป็นเท็จหรือไม่ถูกต้องก็มีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้นำเสนอข้อมูลต้องมีคุณธรรมจริยธรรมในการนำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมดังนี้

1. ต้องมีความละเอียดใจในการนำเข้าสู่ข้อมูลเท็จ ในประเด็นนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้นำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีความรู้สึกละเอียดใจที่จะนำเสนอข้อมูลที่ไม่ถูกต้องออกไปสู่สาธารณชน เพราะข้อมูลที่เป็นเท็จนั้นเมื่อนำเสนอออกไปแล้ว ย่อมเกิดผลเสียกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หรือแม้แต่ผู้นำเสนอเองย่อมได้รับโทษไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนถึงวิธีการนำเสนอข้อมูลโดยให้ผู้นำเสนอผู้มีจิตเมตตาแนะนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้รับสารเท่านั้นคือต้องนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริงไม่เท็จ ไม่ทำให้เกิดความบิดเบือนและเดือดร้อนนั่นเอง

2. ต้องมีความเกรงกลัวต่อผลที่จะเกิดขึ้นต่อการสร้างข้อมูลเท็จ เรื่องนี้จัดว่าเป็นประเด็นถัดมาจากข้อที่แล้ว เพราะการละเอียดใจที่จะแสดงข้อมูลเท็จย่อมสะท้อนไปหาผู้เสนอข้อมูลที่มีความเกรงกลัวต่อผลร้ายที่จะเกิดขึ้นตามมาด้วย ดังนั้น การเกรงกลัวต่อผลร้ายที่จะเกิดขึ้นจากการเสนอข้อมูลเท็จผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศควรเป็นเรื่องที่ผู้นำเสนอข้อมูลต้องให้ความสำคัญ ในประเด็นนี้ ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว พระองค์ทรงเน้นให้ปฏิบัติตามหลักปาฏิโมกข์ ๖ ส่วโร แปลว่า มีความสำรวมในศีลและมารยาทให้ดี โดยให้มีศีลธรรมเป็นกรอบในการนำเสนอข้อมูล

3. ต้องมีความนึกคิดที่ดี ไม่ปล่อยสติจนทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ประการที่สามนี้ ผู้เขียนต้องการนำเสนอให้เห็นถึงความสำคัญของผู้เสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศว่าต้องมีความรู้สึกตัวอยู่เสมอ อย่าปล่อยเลือนำเสนอข้อมูลที่ไม่สร้างสรรค์เป็นอันตราย เพราะเมื่อขาดสติแล้ว โอกาสที่จะทำให้เกิดการส่งต่อข้อมูลผิด ๆ ออกไปได้ ทำนองเดียวกันกับการแชร์ข้อมูลเท็จนั่นเอง ซึ่งในปัจจุบันถือว่าเป็นความผิดทางกฎหมายด้วย

นอกจากเป็นการละเมิดคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ในเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พุทธศาสนิกชนประกอบความเพียรในอธิจิต เพื่อที่ตนเองจะได้มีสติ ไม่ตกเป็นทาสของข้อมูลข่าวสารที่ถูกส่งถ่ายทอดกันมาอย่างไร้ขีดจำกัด ดังนั้น เมื่อข้อมูลที่ถูกส่งผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความหลากหลาย มีทั้งข้อมูลเท็จและข้อมูลจริง จึงเป็นหน้าที่ที่ผู้นำเสนอข้อมูลจะต้องมีความรู้สึกตัว ไม่หลงลืมสตินำเสนอข้อมูลเท็จให้กับคนอื่นและสังคมได้ จะเป็นการดีที่สุด

4. ต้องมีความตระหนักรู้สึกตัวอยู่เสมอ เข้าใจตามข้อเท็จจริงของเรื่องราว ประการสุดท้ายนี้ ผู้เขียนมองว่าการมีความเข้าใจในข้อเท็จจริงของเรื่องราวทั้งหลายที่นำเสนอของผู้นำเสนอ นั้นเป็นเรื่องดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะข้อมูลที่นำเสนอออกไปนั้น หากไม่เข้าใจตามความเป็นจริงของเรื่องราวแล้ว ข้อมูลนั้นย่อมมีแนวโน้มเป็นข้อมูลเท็จ แล้วในที่สุด เมื่อข้อมูลทั้งหลายที่เสนอออกไปเป็นเท็จ สิ่งดีงามในสังคมโดยรวมก็จะถูกทำลายทิ้งไปด้วย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตระหนักรู้สึกตัวดี ทุกครั้งก่อนนำเสนอข้อมูลออกไป ประเด็นนี้สอดคล้องกับหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนเกี่ยวกับการไม่ว่าร้ายใคร ไม่โจมตีใคร (อนุปวาโท) และไม่ทำร้ายใคร ไม่ใช่กำลังเพื่อไปบังคับให้ใครเชื่อ ไม่ทำร้าย (อนุปฆาโต) เพราะการขาดเสียซึ่งความตระหนักรู้สึกตัวย่อมมีโอกาสนำเสนอข้อมูลที่เป็นพิษภัยกับคนอื่นและสังคมได้ ดังนั้น การนำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงควรให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้รับสารเป็นลำดับแรกด้วย

สรุปแล้ว ผู้นำเสนอข้อมูลอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนี้นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากปราศจากคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 4 ประการดังกล่าวแล้ว โอกาสที่ผู้นำเสนอข้อมูลจะนำตนเองไปสู่การสร้างข้อมูลเท็จหรือข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจนทำให้เกิดความเสียหายกับผู้มาอ่านข่าวสารตลอดถึงสังคมด้วย ในที่สุด เมื่อสังคมเต็มไปด้วยข้อมูลที่ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นข้อมูลเท็จ สังคมก็จะกลายเป็นสังคมที่ไม่น่าเชื่อถือ เป็นสังคมข่าวโคมลอย เป็นสังคมที่คนในสังคมเต็มไปด้วยความหวาดระแวงขาดความเชื่อมั่นในองคาพยพหรือหน่วยทางสังคม ฉะนั้น การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลจึงเป็นเรื่องที่ทุกคนในสังคมจะมองข้ามไม่ได้เป็นอันขาด เรียกว่าสังคมจะชาวสะอาดเมื่อมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมนั่นเอง

4. บทสรุป

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้เห็นได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นยุคไหนมีวันแม้แต่ในยุคนี้ที่เป็นยุคศิวิไลซ์ก็ตาม เพราะความมั่นคงยั่งยืนของสังคมนั้นจะเกิดขึ้นได้บนพื้นฐานแห่งการมีข้อมูลที่ต้องการและเชื่อถือได้ถูกนำเสนอออกไปให้ทุกคนในสังคมได้รับรู้และทราบเหมือนกัน ดังนั้น เมื่อแต่ละคนในสังคมมีหลักการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสมแล้ว การที่เทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นโทษ ก็จะกลับกลายเป็นสิ่งที่มีคุณประโยชน์ได้มากที่สุด ดังจะเห็นได้จากการที่เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเป็นเครื่องมือในทางการจัดการศึกษาในสถานการณ์ทางสังคมที่เต็มไปด้วยการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 อย่างเป็นที่ประจักษ์ชัดแล้ว หรือแม้แต่ข่าวการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเมื่อไม่นานมานี้ ก็ถูกนำเสนอผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจนเป็นที่สนใจของประชาชนโดยทั่วไป แต่ในที่สุด ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้รับการตรวจสอบแล้วว่าเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นข้อมูลที่ถูกสร้าง

ขึ้นมาโดยผู้นำเสนอข่าวสารเอง ดังนั้น การมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอข้อมูลให้กับคนในสังคมจึงเรื่องสำคัญและเป็นเรื่อง que ทุกคนและทุกองค์กร ตลอดถึงสังคมโดยรวมต้องให้ความสำคัญและมองผ่านเลยไปง่าย ๆ ไม่ได้ เพราะเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้คนในสังคมสร้างข้อมูลที่ไม่เหมาะสมเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

บรรณานุกรม

กิตานันท์ มลิทอง. (2540). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลอง, ลารี่. (2543). เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

วิเศษศักดิ์ โคตรอาษา. (2542). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: เจริญเทพ เอ็ดดูเคชั่น.

พุทธรักษ์ มุลเมือง และสุชีวา วิชัยกุล. (2565). คุณธรรมและจริยธรรมในการใช้สารสนเทศ.

<https://computer.bcnv.ac.th/khunthrrm-laea-crythrrm-ni-kar-chi-sarsnthes>. เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 15 พฤษภาคม 2565.

Channarongs22. (2565). การเผยแพร่พระพุทธรูปศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ.

<https://channarongs22.wordpress.com>. เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 15 พฤษภาคม 2565.

weerapong Gh. (2565). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา.

https://sites.google.com/site/chaiyapade_571031196/2-khunthrrm-crythrrm-ni-kar-chi-thekhnoloyi-sarsnthes. เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 15 พฤษภาคม 2565.

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

วารสารปารมิตา ของศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้น จึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการในวารสารปารมิตา

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพของบทความตามกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์
2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการในพิจารณาบทความโดยอ้างอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้นิพนธ์บทความและเนื้อหาบทความที่พิจารณาไม่ว่าจะด้วยกรณีใดๆ ทั้งสิ้น
3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความ ไม่ว่าจะเป็ประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือในการนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง
4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความและผู้นิพนธ์บทความ
5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์บทความในวารสารปารมิตา

1. บทความที่ผู้นิพนธ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้นิพนธ์บทความต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
3. หากผลงานทางวิชาการของผู้นิพนธ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่ประจักษ์ต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้นิพนธ์ควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

หรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง

4. ผู้นิพนธ์บทความต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารปารมิตาก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่น ๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารปารมิตาแล้ว

5. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก และพิจารณาบทหลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

4. หากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความได้ตรวจสอบแล้วพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

5. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารปารมิตากำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับรู้

การเตรียมต้นฉบับเพื่อการเสนอจัดพิมพ์ในวารสารปารมิตา
ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

1. ขนาดของต้นฉบับ

พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสันขนาด A4 โดยเว้นระยะระหว่างขอบกระดาษด้านบน 3.81 ซม. ด้านขวากับด้านล่าง 2.54 ซม.

2. รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง

ใช้รูปแบบอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด โดยใช้ขนาดและชนิดของตัวอักษร รวมทั้งการวางตำแหน่งดังนี้

2.1 ขนาดกระดาษ จัดพิมพ์บทความด้วยกระดาษ ขนาด A4 พร้อมระบุเลขหน้า ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านขวาและซ้ายตามรูปแบบการจัดหนังสือทั่วไป

2.2 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ขนาด 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

2.3 ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) ตัวพิมพ์ใหญ่ ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตัวพิมพ์เล็ก ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

2.4 ชื่อผู้เขียน ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านขวา ใต้ชื่อเรื่อง โดยให้ใส่ทั้งชื่อผู้เขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุอีเมลด้วย

2.5 ที่อยู่หรือหน่วยงานสังกัดของผู้เขียน ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านขวา ใต้ชื่อผู้เขียน โดยให้ใส่ที่อยู่หรือหน่วยงานทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.6 หัวข้อบทคัดย่อไทยและอังกฤษ ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย ใต้ที่อยู่หรือหน่วยงานสังกัดของผู้เขียน โดยหัวข้อบทคัดย่อไทยและหัวข้อบทคัดย่ออังกฤษ ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตัวพิมพ์ใหญ่

2.7 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์ไม่ควรถูกเกิน 3 ย่อหน้า บรรทัดแรกเว้น 1 แท็บ (Tab) จากขอบกระดาษด้านซ้าย และพิมพ์ให้ขีดขอบทั้งสองด้าน

2.8 หัวข้อของคำสำคัญ ภาษาไทย ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดซ้ายหน้ากระดาษ ใต้บทคัดย่อภาษาไทย และคำสำคัญนี้ไม่ควรเกิน 3 ศัพท์ ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา

2.9 หัวข้อของคำสำคัญ ภาษาอังกฤษ ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดซ้ายหน้ากระดาษ ใต้บทคัดย่อภาษาอังกฤษ และคำสำคัญนี้ไม่ควรเกิน 3 ศัพท์ ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา

2.10 หัวข้อเรื่อง ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุหมายเลขข้อ

2.11 หัวข้อย่อย ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ระบุหมายเลขข้อย่อย โดยเรียงตามลำดับตามเลขหัวข้อเรื่องเป็นหลัก

2.13 เนื้อหา ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา และพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน โดยบทความวิจัยและบทความวิชาการ ให้มีองค์ประกอบเริ่มตั้งแต่บทนำหรือความนำ เนื้อหาหลัก วิเคราะห์และสรุป บรรณานุกรม ส่วนบทวิจารณ์หนังสือ ให้มีข้อมูลทางบรรณานุกรม ชื่อผู้วิจารณ์ บทวิจารณ์ สำหรับงานสร้างสรรค์ประเภทอื่นๆ ให้มีองค์ประกอบตามบทความวิจัยและบทความวิชาการ

3. จำนวนหน้าต้นฉบับ

เนื้อหาของบทความตั้งแต่หัวข้อเรื่องจนถึงบรรณานุกรมควรมีความยาวไม่ควรเกิน 15 หน้า กระดาษขนาด A4

4. ช่องทางการส่งผลงาน

4.1 ทางไปรษณีย์ ให้พิมพ์ผลงาน 1 ชุด และซีดีบันทึกผลงานในรูปแบบไมโครซอฟต์เวิร์ด 1 แผ่น ส่งถึง พระมหาหมขวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร. 137 วัดอาวูธวิภิตาราม ถ.จรัญสนิทวงศ์ 72 แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร. 086-086-4258

4.2 ทาง Email โดยส่งไฟล์เวิร์ด ไปที่ maghavin9@gmail.com

4.3 ทาง website โดยส่งไฟล์เวิร์ดเข้าในระบบของวารสาร หลังจากนั้น ทางวารสารจะดำเนินการตามลำดับจนกว่าจะมีการตีพิมพ์ผลงาน

